

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΑΦΙΧΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΑΡΧ. κ. ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Πρώην Ἱεροκήρυκος ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμείνων-
τος ἐν Ἀμερικῇ. Ἐκδότου δὲ τοῦ Μόνου Θερησκευτικοῦ
Περιοδικοῦ ἐν Ἀμερικῇ, τῆς «Θρησκευτικῆς Ἠχοῦς»,
ὡς καὶ ἄλλων σπουδαίων θερησκευτικῶν καὶ
ψυχολογικῶν βιβλίων.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ 1921.

591

PA

20451

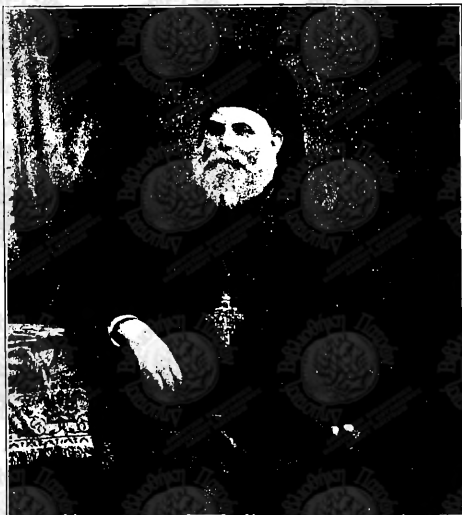
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΤΡΩΝ

ΦΡΑΣΘΗΤΙΚΗ

1963

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΑΦΙΧΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

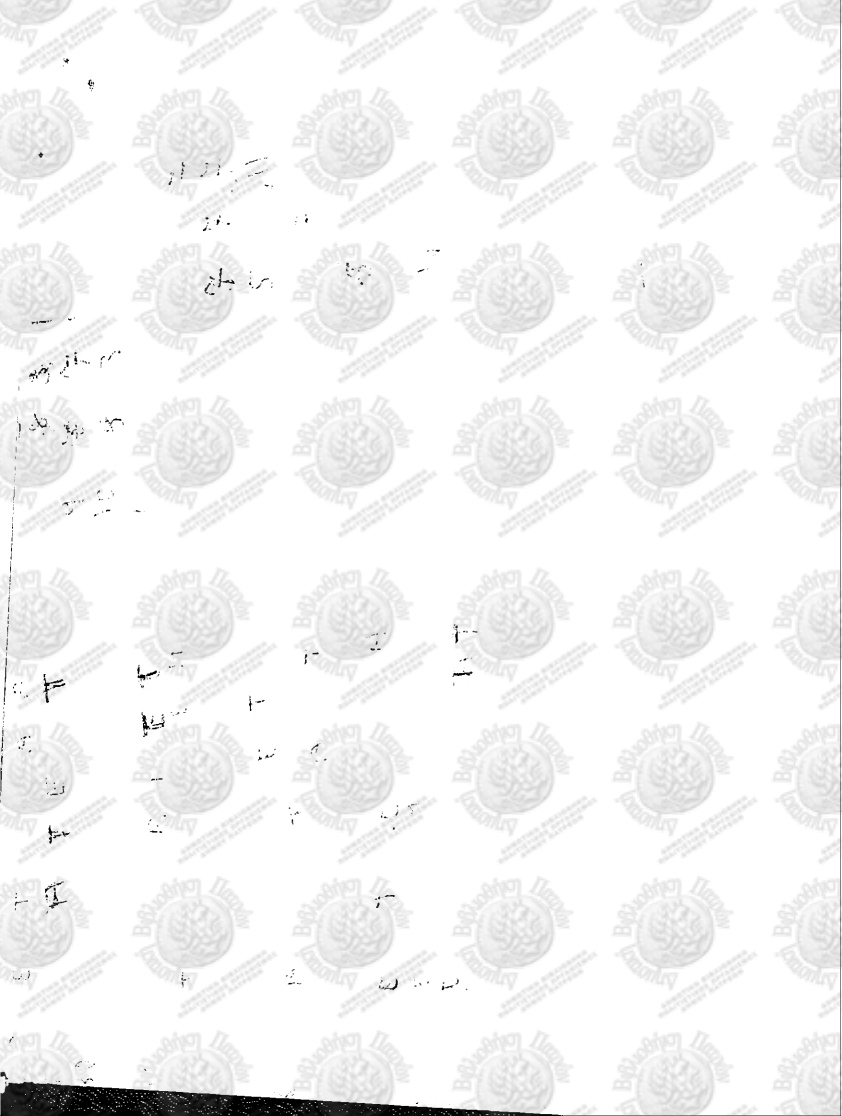

ΑΡΧ. Κ. ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

*Πρώην Ἱεροκήρυκος ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμείναν-
τος ἐν Ἀμερικῇ. Ἐκδότου δὲ τοῦ Μόνου θρησκευτικοῦ
Περιοδικοῦ ἐν Ἀμερικῇ, τῆς «Θρησκευτικῆς Ἠχοῦς»,
ὡς καὶ ἄλλων σπουδαίων θρησκευτικῶν καὶ
ψυχασωτηρίων βιβλίων.*

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ 1921. ΤΥΠΟΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΟΥΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ

Handwritten notes:
29/4/50

100
100
100
100

100
100
100
100

100
100
100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

100
100

5
C.A.
27/11/51

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΤΡΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΑΜΕΡΙΚΗ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΙΣ

Πρὸ δεκάδων ἐτῶν ἡ Ἀμερική, καὶ ἡ εἰς ταύτην μετανάστευσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἦτο θέμα ἄγνωστον κατὰ τὸ πλεῖστον. Σήμερον ὅμως, δὲν νὰ φανῶμεν ὑπερβολικοί, ἂν εἰπώμεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἕλλην εἴτε ἐν τῷ ἐλευθέρῳ Ἑλληνικῷ Ἔθνει, εἴτε ἐν τῇ δουλείᾳ καὶ ἀλλαγῷ, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἐγνώρισεν, εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, ὅλας τὰς λεπτομερείας περὶ Ἀμερικῆς καὶ νὰ μὴ συνεζήτησεν καὶ νὰ μὴ ἔλαβεν ἐνδιαφερόμενον περὶ Μεταναστεύσεως εἰς αὐτήν.

Ἐπιχειροῦντες δὲ ἡδῆ καὶ ἡμεῖς καὶ σημειώσωμεν ἐντυπώσεις τινάς, ἃς ἀπεκομήσαμεν ἐκ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ βίου μας, ὡς καὶ τοῦ μέχρι Πατρῶν ταξιδίου μας, ἐκρίναμεν ἐπιβεβλημένον καθήκον νὰ προτάξωμεν ἢ νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Ὀμογενεῖς μας ἀκριβεστέραν καὶ ἀμεροληπτοτέραν ἰδέαν, τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀμερικῇ πραγμάτων, καὶ τῶν ἐξαρωμένων ἐπιτυχιῶν ἢ ἀποτυχιῶν, τὰς ὁποίας εἶνε δυνατόν νὰ ἐξασκήσῃ ὁ ἐκεῖ μεταναστεύων Ἑλληνικὸς Λαός. Δηλ. οἱ ὁμογενεῖς μας ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐκπατρίζονται πρὸς εὐρεσιν καλλιτέρας τύχης· ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀποχωρίζονται ἐκ τῶν φιλιτάτων των γονέων, τῶν συζύγων, τῶν τέκνων καὶ τῶν ἀγαπητῶν των· ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν γλυκὺν τῆς φιλιτάτης ἡμῶν πατρίδος οὐρανὸν καὶ ῥίπτονται εἰς τὴν ἀχανῆ ἐκείνην χώραν τῆς Ἀμερικῆς ξένοι πρὸς ξένους, χωρὶς πύξινδα πολλάκις, χωρὶς πηδάλιον πνευματικόν· ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι βαδίζουσι τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ἄγνοιαν, ἐντὸς πολλάκις τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν παγίδων τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ἔνεκα τούτου ἐξαμερικανίζόμενοι λησμονοῦσι, κατὰ τὸ πλεῖστον, τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα των, περὶ αὐτῶν λοιπὸν θὰ εἰπώμεν τινά, ἵνα λάβωσιν οἱ ὁμογενεῖς μας ἀμυδράν τινα ἰδέαν περὶ Ἀμερικῆς πρὶν διαπλεύσωσι κατὰ τὸ κοινὸς λεγόμενον τὸν ὠκεανόν.

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐνταῦθα δὲν θὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ εἰς Ἀμερικὴν μετανάστευσις τῶν ὁμογενῶν μας, καθ' ὅσον πολλοὶ ἀπεφάνθησαν, ὅτι πρὸ πολλῶν γενεῶν καὶ πρὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀμερικῆς· δηλαδὴ πρὸ τοῦ ἔτους 1776, ὅτε ἡ Ἀμερικὴ ἦ αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι ἐκήρυξαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ἀπεχωρίσθησαν ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἔχοντες Ἀρχιστράτηγον τὸν Γεώργιον Οὐάσιγκῶνα, εἶχον, ὡς εἶνε βεβαιωμένον, μεταναστεύσει ἐκεῖ ἀρκετοὶ Ἕλληνες, οἵτινες μάλιστα καὶ διεκρίθησαν καὶ κατέλαβον ὑψηλὰς κοινωνικὰς θέσεις. Εἶνε δὲ γνωστόν, ὅτι ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἀλάσκας, κατὰ τὸ ἔτος 1783 ἦτο Ἕλλην καὶ ἐκαλεῖτο Εὐστράτιος. Ἕλληνες παλιν καὶ ἰδίως Μανιάται ἦσαν πολλοί, οἱ ὅποιοι κατῴκησαν ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Φλώριδος. Παρατηροῦμεν δέ, ὅτι εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ Μίσιγκαν ὑπάρχει πόλις καλουμένη Ὑψηλάντη· δηλ. ὠνομάσθη οὕτω φαίνεται πρὸς τιμὴν τοῦ Ἕλληνος Ὑψηλάντου ἐκ τῆς γνωστῆς ἐπισήμου τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 οἰκογενείας.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῶν Ἀμερικανῶν, κατὰ τὸ ἔτος 1661, ὡς καὶ κατὰ τὸν Ἰσπανικὸν πόλεμον, ὡς ἐπίσης τελευταίως καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1845 πόλεμον τῶν Ἀμερικανῶν πρὸς τοὺς Μεξικανούς, ἀναφαίνονται ἐκεῖ Ἕλληνες· καὶ μάλιστα ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ Ναυτικοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ Βουλευταὶ τοῦ Κογκρέσου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὡς λ.χ. ὁ κατὰ τὸν παρελ. αἰῶνα ἀκμάσας Λουκάς Μ. Μίλλερ ὁ Συνταγματάρχης πρῶτος Ἕλλην ἀντιπρόσωπος ἐν τῷ Κογκρέσῳ, ὡς καὶ ἄλλοι Καθηγηταὶ εἰς Κολλέγια καὶ Ἀξιωματικοὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ναυτικοῦ, οἱ ὅποιοι σπουδαίας ὑπηρεσίας προσέφερον εἰς τὴν θύτην αὐτῶν πατρίδα καὶ ἐτίμησαν τὸν ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένη.

Ἔνεκα τούτου, διότι ἦτο εὐμενῶς γνωστὸν τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν Ἀμερικῇ, διὰ τοῦτο, ὅτε ἐξεργάγη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπιανάστασις τοῦ 1821 καὶ ἐγνώσθησαν τὰ κατορθώματα τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Διάκου, τοῦ Ἀνδρούτσου καὶ τοῦ Παπαφλέσα, τοῦ Πετρόμπεη καὶ τοῦ Κανάρη καὶ ἄλλων· τότε, ὅτε οἱ Εὐρωπαῖοι ἀπεδοκίμασαν τὸν ἀγῶνά μας, διότι ἐκυριάρχει τὸ δόγμα τῶν Αὐτοκρατόρων· τότε, ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς, ἀπὸ τὴν Οὐάσιγκτῶνα ἐξῆλθεν ἡ πρώτη συμπαθὴς φωνὴ διὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων.

Τότε ὁ Μέγας Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὁ *Μονρῶ* ἀνεγνώρισεν τὸ δίκαιον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ὁ δὲ πολὺς Οὐέμπστερ ἐξεφώνησεν ὑπέροχον λόγον περὶ αὐτοῦ, ὅστις ἀπήχησεν εἰς ὅλην τὴν ἀγωνιζομένην τότε κατὰ τῆς Τουρανίας Ἑλλάδα· τότε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Μεσσηνιακῆς Γερουσίας, ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης ἔγραψε πρὸς τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ ἐζήτησε τὴν βοήθειαν αὐτῶν ὡς ἑξῆς:

«Πολῖται τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς διὰ νὰ ζήσωμεν ἢ νὰ ἀποθάνωμεν ἅπαντες ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας ἔχομεν ἀνάγκην τῆς βοήθειας Σας....»

Τότε βλέπομεν, πῶς οἱ μεγάλοι φιλέλληνες ὁ Δόκτωρ Χάου, ὁ Συνταγματάρχης Λουκάς ὁ Μίλλερ, ὁ Τζάρβος καὶ ἄλλοι ἐπιβάντες ἰστιοφόρων ἔσπευσαν νὰ πολεμήσωσι παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν ἀγωνιζομένων τότε προγόνων μας, καὶ πῶς ἴδρυσαν Νοσοκομεῖα καὶ ἔφερον τροφὰς καὶ ἐνδύματα εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν μαχομένων.

Ἄλλ' ἂν καὶ ἡ Ἀμερικῇ ἦτο οὕτω πῶς τότε γνωστὴ εἰς τοὺς Ἕλληνας οὐχ' ἦττον ἢ μετανάστευσις αὐτῶν ἐκεῖ ἦτο τελείως ἄγνωστος, καὶ μόνον γαῦται τινὲς ἢ καὶ ἄλλοι ὀλίγοι μετηνάστευον μέχρι τοῦ ἔτους 1869, ἀλλὰ καὶ τότε μέχρι τοῦ ἔτους 1883 ὁ ὀλίκος ἀριθμὸς τῶν Ἑλλήνων μετναστῶν δὲν ὑπερέβη τοὺς 30 κατ' ἔτος.

Ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τοῦ 1885 ηὔξηθη κατὰ δεκάδας τινάς.

Ἢ κυρίως ὅμως μετανάστευσις τῶν εἰς Ἀμερικὴν ὁμογενῶν μας ἤρχισε κατὰ τὸ ἔτος 1890 ἢ 1891, καθ' ὅσον δὲν

πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν, ὡς ἀποτελοῦντες συστηματικὴν μετανάστευσιν, ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μετέβησαν ἐξ Ἀγγλίας καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν Ἑλλήνες, εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἴδρυσαν τοὺς γνωστοὺς ἐκεῖ ἐμπορικοὺς οἴκους π. χ. ὡς εἶνε οἱ ἐμπορικοὶ οἴκοι τῶν Ἀδελφῶν Ράλλη, τοῦ Ροδοκανάκη, τοῦ Καρακαντᾶ, τοῦ Μπενάκη καὶ ἄλλων.

ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ

Πρὶν πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν εἰς Ἀμερικὴν μεταναστευόντων ὁμογενῶν μας τὰ ἐξῆς:

Γράφοντες δὲ οὕτω πῶς, δὲν προτιθέμεθα νὰ κηρυχθῶμεν οὔτε ὑπὲρ, οὔτε κατὰ τῆς μεταναστεύσεως, ἀλλ' ἀπλῶς θὰ εἴπωμεν, τὴν ταπεινὴν γνώμην μας, περὶ τοῦ θέματος τούτου· δηλ. γνώμην, ἣν ἐσχηματίσαμεν ἐκ τῆς πολυχρονίου διαμονῆς μας ἐν Ἀμερικῇ, καὶ τῆς ἐκδόσεως καὶ κυκλοφορίας ἐκεῖ τοῦ βιβλίου μας, τῶν θρησκευτικῶν Λόγων εἰς ὅλας τὰς Κυριακάς τοῦ ἔτους, ὡς ἐπίσης, διὰ τῆς ἐκδόσεως, ἐπὶ μίαν περίπου ἑξαετιάν, τοῦ πολυτίμου καὶ τοῦ μοναδικοῦ θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ μας ἐν Ἀμερικῇ, τὴν «Θρησκευτικὴν Ἠχώ», ἣτις ἐκυκλοφόρησεν εἰς ἕξ περίπου χιλιάδας συνδρομητάς, καὶ εἰς 500 σχεδὸν πόλεις μικράς τε καὶ μεγάλας· δηλ. ἐκυκλοφόρησεν, ὡς καὶ οἱ «Θρησκευτικοὶ Λόγοι, εἰς ὅλους τοὺς καλλιτέρους ἐκεῖ Ἑλλήνας.

Ναί, δι' ἀμφοτέρων τούτων τῶν συγγραφῶν μας, ἠδυνήθημεν νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ ὅλας περίπου ἐκεῖ τὰς τάξεις τῶν ὁμογενῶν μας. Ἐνεκα τούτου λέγομεν τὰ ἐξῆς.

Ἡ ΑΦΟΜΟΙΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἢ γνώμην τινῶν, ὅτι οἱ Ἑλλήνες ἐν Ἀμερικῇ ἀφομοιοῦνται πρὸς ἄλλους ἐκεῖ λαοὺς, φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εἶνε ἐντελῶς

ἀληθῆς. Ἦτο δυνατόν ἄλλοτε οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνες, νὰ ἑξαμερικανίζοντο τελείως, ὅπoταν, οὔτε Ἑκκλησίαι Ἑλληνικαὶ ὑπῆρχον, οὔτε Ἑλληνικὰ Σχολεῖα εἶχον ἰδρυθεῖ, ἀλλὰ σήμερον, ὅπου ἀριθμοῦνται πλέον τῶν 130 Ἑλληνικῶν κοινοτήτων μὲ πλείστα ἐκεῖ λειτουργοῦντα Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ μὲ κληρικούς, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, ἐγκρίτους καὶ εὐφραδεῖς. Σήμερον νομίζομεν, ὅτι ἡ ἐκεῖ ἀφομοίωσις εἶνε ἀδύνατος. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παρατηρῶμεν, οὔτε νὰ ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα ἐκ τινῶν μεμονομένων παραδειγμάτων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι, ἔνεκα ἐπιγαμίας μετὰ ξένων γυναικῶν ἢ ἔνεκα κουφότητος αὐτῶν καὶ ἀδιαφορίας πρὸς τὰ πάτρια ἡθῆ καὶ ἔθιμα, ἑξαμερικανίζονται αὐτοὶ τε καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἢ ἔνεκα τοῦ ἀθλίου βίου των εὐρίσκονται ἐκεῖ οὔτοι ἄνευ τῶν οἰκονομικῶν μέσων, καὶ τοῦτο δέον νὰ θεωρηθῇ ἐξαιρέσις. Οἱ ἐν Ἀμερικῇ σήμερον Ἕλληνες δὲν εὐρίσκονται εἰς ταπεινὴν θέσιν, ἐν σχέσει πρὸς ἄλλας ἐκεῖ φυλάς, ἀλλὰ κατέχουσι τὴν πρώτην πρὸς αὐτάς θέσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν, εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν εἰς τὸ κοινόν. Ἴδου ὁ λόγος διατῆ, κατὰ τὸ προπαρελθὸν ἔτος, ἐξελέγη καὶ Βουλευτὴς Ἕλληνας ἐν Ἀμερικῇ καὶ ὅτι, σὺν τῷ χρόνῳ, ἐλπίζεται νὰ φθάσῃ καὶ εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες.

Ἐξ ἄλλου, καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν, οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνες, ἀποβάλλωσι, κατὰ τύπους, τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα, νομίζομεν, ὅτι δὲν ἀποξενοῦνται ἐντελῶς καὶ τῶν Ἑλληνικῶν αἰσθημάτων. Ἐπειτα τὸ Ἑλληνικὸν ἐκεῖ στοιχεῖον παρίσταται καὶ ὑψίσταται συμπαγὲς καὶ ἰσχυρόν· ἔχει τὰ προνόμια του, τὰς Ἑκκλησίας του, ὡς εἶπομεν, τὰ Σχολεῖά του, τὰ Νοσοκομεῖά του. Εἰς πολλὰ δὲ μέρη καὶ τοὺς Ἕλληνας Ἴατροὺς του, τοὺς Ἕλληνας καταστηματαρχὰς του, τὰ ἡθῆ καὶ τὰ ἔθιμά του, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ μέσα νὰ διατηρήσῃ, αὐτὸ καὶ τέκνα του, τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν, καὶ εἰς πολλὰ μέρη νὰ συντελέσῃ, ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, καὶ ἡ θρησκεία ἡ Ὁρθόδοξος, καὶ τὰ ἄλλα, ἐπικρατήσῃ καὶ εἰς τοὺς Ἀμερικανούς. Ἐννοεῖτε λέγοντες ταῦτα δὲν ἐννοοῦμεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ μέγας

κίνδυνος τῆς ἀφομοιώσεως τῶν Ἑλλήνων, καθ' ὅσον πρέπει οἱ ἀρμόδιοι, οἱ πολιτικοὶ τε καὶ ἐκκλησιαστικοί, νὰ ἐργασθῶσιν ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ αἰσθηήματος τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

Οὐδεὶς βεβαίως δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι οἱ εἰς Ἀμερικὴν μεταναστεύοντες Ἕλληνες, ὅλοι ἔχουσι τὴν πρόθεσιν τῆς ἐπιστροφῆς των εἰς τὴν προσφιλεῆ πατρίδα. Naί, τὸ ὄνειρον ὄλων, ὡς εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, εἶνε ἡ ἐπιστροφή των ἐν τῇ φίλῃ πατρίδι, ἀλλ' ὅμως, οὐδεὶς πάλιν ἀρνεῖται, ὅτι πολλοὶ οἱ ὅποιοι ἐπέτυχον, ὅπως δῆποτε, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των μετὰ δυσκολίας ἀποφασίζουσι νὰ διαλύσωσι ταύτας καὶ ἐπιστρέφοντες νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Ἑλλάδι, ἣ καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν ἐπιστρέψωσιν αἰσθάνονται ἀμέσως τὴν ἀνάγκην, διότι ἐξοικειώθησαν πρὸς τὸν Ἀμερικανικὸν βίον, νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ νὰ ζήσωσιν εἰς Ἀμερικὴν.

Περὶ αὐτῶν λοιπόν, ὡς καὶ περὶ ὄλων, δεόν οἱ ἀρμόδιοι νὰ μεριμνήσωσιν, ἵνα μὴ χάσωσιν οὗτοι τὰ Ἑλληνικὰ αἰσθηήματα των ζῶντες πολυχρονίως ἐν Ἀμερικῇ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΠΡΑΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Εἶπομεν, ὅτι ἡ μετανάστευσις τῶν εἰς Ἀμερικὴν Ἑλλήνων ἐγενεκεύθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἔνεκα πολλῶν αἰτιῶν, καὶ ἡ σπουδαιότερα, διότι βελτιοῦνται οἰκονομικῶς, καὶ ὡς ἐκ τούτου φαίνονται χρήσιμοι, διὰ τῆς ἀποστολῆς ἀρκετῶν χρημάτων, εἰς τοὺς οἰκείους των καὶ εἰς τὸ Ἔθνος των. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι κατ' ἀρχὰς οἱ πρῶτοι μετανάσταὶ ὑπέφερον τὰ πάνδεινα καὶ ἐστενοχωροῦντο πολὺ, ἐλάχιστοι δὲ ὄντες τότε καὶ ξένοι, ἐν τῷ μέσῳ τῶν τόσων Ἀμερικανῶν καὶ ἀγνωστῶν καὶ τὴν γλῶσσαν ἐθεωροῦντο, ὡς ἄχρηστα σκευή· ἐν τούτοις ὅμως, σὺν τῷ χρόνῳ, διὰ τῆς εὐφροῦνίας των ἠδυνήθησαν νὰ συστηματοποιηθῶσι καὶ νὰ ὀργανωθῶσιν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἐν γένει εἰς τὰς καλὰς ἐργασίας — ἐκτὸς, ὡς εἶπομεν, τῶν

ἀέργων ἐκείνων ἢ τῶν ἀφρόνων κατὰ τὸν βίον ἢ καὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἦλθον ἐσχάτως ἐκ διαφόρων μερῶν —, καὶ νὰ πλουτίσωσιν. Οἱ πλείστοι λοιπὸν μετανάστει εἰς Ἀμερικὴν οὐ μόνον οἰκονομικῶς ἐβελτιώθησαν, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς, καθ' ὅσον εἰς Ἀμερικὴν κατέφυγον, κατὰ τὸ πλεῖστον, καθ' ἀρχὰς ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀνῆκον εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις, καὶ προήρχοντο ἐκ τῶν ὄρειων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐνθα εἶχον ὡς ἔργον τὸ ποιμενικὸν καὶ τὴν γεωργίαν καὶ τὰς ἄλλας ἐκεῖ σκληρὰς ἐργασίας, ἕνεκα τούτου, μὴ ἔχοντες καὶ τὴν Κυβερνητικὴν ἐπιβλεψιν, ταχέως καθίσταντο κλέπται καὶ φοβεροὶ κακοῦργοι. Ἄλλ' ὅμως, τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο τῆς Ἀμερικῆς, τοὺς ἠσῆχασε καὶ τοὺς ἐμόρφωσεν· ἐξ ἄλλου, ἐκεῖ κατέφυγον πολλοὶ χωρικοὶ ἀγρόγραμματοι καὶ ἀμόρφωτοι, καὶ ἐμορφώθησαν οὐ μόνον εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῶν εἰς τὸ κοινὸν ἐμφάνισιν, ἀλλ' ἐκεῖ ἔμαθον καὶ ὅποια καθήκοντα ἔχουσι πρὸς τὴν Ἁγίαν ἡμῶν θρησκείαν, καθ' ὅσον ἐκεῖ συνεχῶς, ἐκτὸς ἐξαιρέσεων, ἀκούουσι τὸ Ἱερὸν ἐπ' ἐκκλησίας κήρυγμα, ἐνῶ εἰς τὰ χωρία τῶν, ἕνεκα τῆς μὴ πρεπούσης ἀναπτύξεως τῶν ἐφημερίων Ἱερῶν, σπανίως ἤκουον Ἱερὸν κήρυγμα καὶ θρησκευτικὴν διδασκαλίαν. Ταῦτα λέγοντες δὲν σκοποῦμεν νὰ παρορμήσωμεν γενικῶς τοὺς ἀγαπητοὺς μας ὁμογενεῖς, καὶ μάλιστα εἰς τὰς σημερινὰς περιστάσεις, νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ γλυκὺ τῆς φίλης πατρίδος ἡμῶν ἔδαφος, καὶ νὰ μεταναστεύσωσιν εἰς Ἀμερικὴν, διότι, τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο ἐξωφρενικόν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἂν τινες μετηνάστευσαν, ἢ μέλλουσι νὰ μεταναστεύσωσι, καὶ φανῶσι ἐν Ἀμερικῇ ἐγκρατεῖς, οἰκονόμοι καὶ προσεκεκκοί, θὰ ἀναπτυχθῶσιν οἰκονομικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ κατόπιν θὰ ἐπιστρέψωσιν ἐν τῇ φίλῃ πατρίδι, ἵνα ζήσωσι τὸν ἴσυχον καὶ εὐδαίμονα βίον. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου, ἐκρίναμεν πρόσφορον νὰ προτάξωμεν, εἰς τὸ ὁδοιπορικόν μας τοῦτο σημεῖωμα, τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ μεταναστεύσεως τῶν ὁμογενῶν μας εἰς Ἀμερικὴν καὶ περὶ τοῦ βίου αὐτῶν ἐκεῖ.

ΑΛΛΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ἐνταῦθα θὰ δώσωμεν ἀμυδράν τινα ιδέαν περὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μέλλουσι νὰ μεταναστεύωσιν εἰς Ἀμερικὴν ἐν πρώτοις ὁ μεταναστεύων δέον νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ὀφείλει, ἐκτὸς τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, ἄτινα δέον νὰ ἔχῃ, νὰ γνωρίζῃ καὶ γράμματα καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ υγείαν, ἵνα ἐπιτραπῇ εἰς αὐτὸν νὰ ἀποβιβασθῇ εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν ἔδαφος, ἄλλως ἐπιστρέφεται ὀπίσω, διὰ τοῦ ἰδίου ἀτμοπλοίου.

Ὁ μεταναστεύων, ἅμα εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ὑπερωκεάνειον Ἀτμόπλοιον, εὐρίσκεται τελείως ἐγκαταλελειμένος εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου. Ἐπὶ 7 ἢ 8 ἡμέρας, πλεόν τὸ Ἀτμόπλοιον ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, δὲν βλέπει οὔτος ἄλλο τι ἢ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν.

Ἐκστασις δὲ καὶ θαυμασμὸς τὸν καταλαμβάνει, ἅμα ἀποβιβασθῇ εἰς τὸ Ἀμερικανικὸν ἔδαφος καὶ προχωρήσῃ ἐντὸς τῆς ἀχανοῦς ἐκείνης Μητροπόλεως, τῆς πόλεως Νέας Ὑόρκης, καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὰς ἄλλας πλησίον ἢ ἀπομακρυσμένας πόλεις. Καὶ τότε ἐρωτᾷ, διότι καταλαμβάνεται ὑπὸ περιεργείας, πότε ἀνεκαλύφθη καὶ ποῖος ἀνεκάλυψε τὴν Νέαν ταύτην χώραν τῆς Ἀμερικῆς; Δι' ἐκείνους, δὲ οἱ ὅποιοι δὲν ἔσχον ποσῶς τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναγνώσωσι τὴν ἱστορίαν ταύτην, ἢ ἀναγώσαντες ἐλάχιστα ἐνθυμοῦνται, θὰ εἴπωμεν τινά, καθ' ὅσον ὁ μεταναστεύων εἰς Ἀμερικὴν δέον νὰ γνωρίζῃ τὴν ἱστορίαν τῆς χώρας εἰς ἣν μεταβαίνει, ὡς ὁμοίως δέον νὰ γνωρίζωσι καὶ ὅλοι οἱ ἀναγνώσται τοῦ φυλλαδίου τούτου περὶ Ἀμερικῆς.

Ἐκ τῆς ἱστορίας, τῆς γενικῆς, γνωρίζομεν, ὅτι τὸν Νέον Κόσμον ἢ τὴν Ἀμερικὴν τὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος κατὰ τὸ ἔτος 1492 μ. μ. Διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν Ἀμερικὴν ὁ Κολόμβος ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ, καὶ νὰ μελετήσῃ καὶ τὴν γνώμην τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμαίων, ὅτι δηλ. ἡ γῆ δὲν εἶνε ἐπίπεδος, ἀλλὰ στρογγύλη. Ὁ Κολόμβος ἀπὸ νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἐσχέδιζε γεωγραφικοὺς χάρτας περὶ τοῦ σχήματος τῆς γῆς, καὶ εἶχε κλῆσιν πρὸς τὰ θαλάσσια ταξείδια καὶ

τὰς περιπετείας τῶν ταξειδίων τούτων. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Κολόμβου διήγειρε τὸν θαυμασμὸν ὅλων τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ διαφόρως ἐξεφράζοντο οὗτοι. Ὅτε δὲ εἰς μίαν συζήτησιν εὐρισκόμενος ὁ Κολόμβος, εἶπε τὰ ἑξῆς, πρὸς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἰσχυρίζοντο, ὅτι δὲν εἶνε καὶ μέγα κατόρθωμα τὸ τοιοῦτον· δηλ. ἡ ἀνακάλυψις τῆς Ἀμερικῆς.

«Τίς ἐξ ὑμῶν, λέγει, κύριοι εἶνε ἰκανὸς νὰ κάμῃ τὸ ὦδν τοῦτο — ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του ἐν ὦδν — νὰ σταθῇ ἐπὶ ἑνὸς τῶν δύο ἄκρων του;» Πάντες τότε λαβόντες αὐτὸ ἔδοκίμασαν, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τὸ τοιοῦτον. Τότε ὁ Κολόμβος λαβὼν αὐτό, ἐκτύπησε τὸ ἐν αὐτοῦ ἄκρον ἐλαφρῶς ἐπὶ τοῦ πινακίου του, καὶ ἀφῆκε τοῦτο νὰ σταθῇ ὄρθιον. Ἐπειδὴ καὶ τότε οἱ παριστάμενοι εἶπον, ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν εἶνε καὶ δύσκολον, ὁ Κολόμβος ἀποκριθεὶς εἶπεν: **«Ναί, ἀλλ' οὕτω καὶ διὰ τὴν Ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ τις».**

Ὁ Κολόμβος ἀποπλεύσας ἐξ Ἰσπανίας, κατὰ τὸν Αὐγουστον τοῦ ἔτους 1492, ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ, μετὰ πολλὰς περιπετείας, καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ, κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, τὴν πρώτην γῆν, ἣν ἐκάλεισεν Ἅγιον Σωτῆρα. Μετὰ ταῦτα ἀνεκάλυψε τὰς Νήσους Κούβαν καὶ Χαϊτην, καὶ κατοπιν, μὲ ἄλλα του ταξίδια, ἀνεκάλυψε τὰ παράλια μέρη, τοῦ Νέου Κόσμου, τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπειδὴ πτηνὸν ἦτο ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔδωκε τὸ σύνθημα εἰς τὸν Κολόμβον, ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖ γῆ, διὰ τοῦτο καὶ τὸ πτηνὸν ἔχουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ ὡς ἐθνικὸν τῶν Σύμβολον. Μετὰ τινα δὲ ἔτη, ἐπειδὴ ἀπέπλευσαν καὶ ἄλλοι ἐξερευνηταί, καὶ μεταξὺ αὐτῶν, κατὰ τὸ ἔτος 1499, καὶ ὁ ἐκ Φλωρεντίας τῆς Ἰταλίας Ἀμέρικος Βεσπούσης καλούμενος, καὶ ἔστειλεν ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου ἐκθέσεις, αἵτινες ἐκυκλοφόρησαν πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης, διὰ τοῦτο ἡ ἀνακαλυφθεῖσα οὕτω χώρα, ἀντὶ νὰ ὀνομασθῇ Κολομβία ἐκλήθη Ἀμερικῆ.

Μόλις δὲ μετὰ 100 ἔτη περίπου, ἀπὸ τῆς Ἀνακάλυψεως, ἠδυνήθη ὁ Εὐρωπαϊκὸς κόσμος νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν περὶ Ἀμε-

ρικῆς, καὶ νὰ λάβῃ τάσιν πρὸς μετανάστευσιν εἰς αὐτήν· καὶ τότε ἰδρῦθησαν, σὺν τῷ χρόνῳ, αἱ πόλεις καὶ ἀνεπτύχθη τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἐκεῖ.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ἡ Νέα Ὑόρκη (New York City) εἶνε ἡ σπουδαιότατη καὶ πολυανθρωποτάτη πόλις τῆς Ἀμερικῆς. Ἐκλήθη δὲ Νέα Ὑόρκη, ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι ἦσαν Ἄγγλοι, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν τοῦ Δουκὸς τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Ὑόρκης, καθ' ὅσον ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ κατελήφθη καὶ κατοικήθη κατὰ τὸ 1664 μ. μ.

Εἶπομεν δ' ὅτι ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ πολυανθρωποτέρα, καθ' ὅσον ἔχει 5 1)2 ἑκατομμύρια κατοίκους κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν.

Ἡ πόλις αὕτη ἔμεινε ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς Ἀγγλίας μέχρι τοῦ ἔτους 1783, ὁπότε αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἀνέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των.

Ἡ ἔκστασις δὲ καὶ ὁ θαυμασμός, ὑφ' ὧν καταλαμβάνεται ὁ Μετανάστης αὐξάνει ἄμα, ὡς πατήσῃ τὸν πόδα του ἐν Νέᾳ Ὑόρκη καὶ συναντήσῃ ἐκεῖ τὰ κολοσσιαῖα τεχνικὰ ἔργα, τοὺς ὑπογείους καὶ ἐναερίους σιδηροδρόμους, τὰς κραμαστὰς γεφύρας—μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Μπρούκλιν,— τὰς οὐρανομήκεις καὶ ἐξόχους οἰκοδομὰς, αἱ ὁποῖαι εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ὑπάρχουσιν· τότε, λέγομεν, ἀφου ὑψώσῃ σῦτος τὴν κεφαλὴν καὶ παρατηρήσῃ τὰς οἰκοδομὰς μὲ εἴκοσι καὶ πλεόν ὄροφάς, φαντάζεται τότε, ὁποῖαι ἐκπλήξεις ἐπιφυλάσσονται εἰς αὐτόν, ὁπόταν προχωρήσῃ ἐσωτερικῶς· δηλ. εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Νέας Ὑόρκης μέρος. Ἐκεῖ παρατηρεῖ, ὁ Ἕλλην μετανάστης, ὅτι ὁ Ἀμερικανικὸς βίος καὶ τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα διαφέρουσι πολὺ ἀπὸ τὰ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἡ Ἀμερικανικὴ φυλὴ, εἶνε γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, ὅτι εἶνε ἡ ἐργατικωτέρα φυλὴ τοῦ κόσμου. Ἐργάζονται πάντες ἄνευ διακρίσεως φύλου· οὐδεμίαν τέχνην ἢ ἐπάγγελμα θεωρεῖται ἐν Ἀμερικῇ βάναντος.

Αί ὥραι τῆς ἐργασίας τῶν ἐν Ἀμερικῇ βιούντων εἶνε 8 ἢ 9 ἐκάστην ἡμέραν. Ἐργάζονται οἱ ἐν Ἀμερικῇ ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ἐκτὸς τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν ἄλλων ὠρισμένων ἡμερῶν ἀργίας των. Ἡ ἀπλοποίηση τῆς ἐργασίας καὶ ὁ καταμερισμὸς τῶν διαφόρων ἔργων ἔχει φθάσει εἰς τὸ τελειότατον ἐν Ἀμερικῇ σημεῖον. Παρατηρεῖ τις, οὐ μόνον εἰς τὰ χειρωνακτικὰς ἐργασίας, τὸ τέλειον, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὰ μεγάλα Καταστήματα, ἔνθα ἐργάζονται χιλιάδες ἀτόμων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀλλὰ πάντες ἔχουσι τοιοῦτον σύνδεσμον, ὥστε ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ προϊστάμενος βλέπει καὶ ἐπιβλέπει τὴν ἐργασίαν ἐκάστου ἐξ αὐτῶν.

Τόσον δὲ τακτικοὶ εἶνε ὅλοι οὗτοι εἰς τὰς ἐργασίας των, ὥστε ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θυσιάζουσι χρόνον δι' ἀπλοῦν ἐπισκέπτην των. Εἰς πολλὰ δὲ γραφεῖα ἔχουσι οὗτοι ἀναρτήσῃ ἐπιγραφὴν περὶ τοῦ θέματος τῆς φειδοῦς τοῦ χρόνου (λίαν χαρκτηριστικὰς (the time is money)—δὲ χρόνος εἶνε χρῆμα' (this is my busy day)— αὕτη εἶνε ἐργάσιμός μου ἡμέρα· δι' αὐτῶν καὶ δι' ἄλλων εἰδωποιεῖται τὸ κοινόν, περὶ τῆς φειδοῦς τοῦ χρόνου. Δὲν πρέπει δὲ πάλιν νὰ νομισθῇ, ὅτι ἐν Ἀμερικῇ θὰ εὕρη τις, ὡς ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ, ἀνθρώπους ἀσκόπως περιφερομένους μὲ ράβδον εἰς χεῖρας καὶ μὲ ἄσκοπον πολλάκις περιβολήν, ὄχι, ὄχι. Τὸ τοιοῦτον εἶνε, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαίρέσεων, ἄγνωστον εἰς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ βιούντας ὄνευ διακρίσεως φυλῆς.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει πάλιν νὰ νομισθῇ, ὅτι εἶνε καὶ εὐρίσκονται ἀκάθαρτοι, ρυπαροὶ καὶ ἀτημέλητοι οἱ ἐκεῖ· ὄχι, τούναντίον ὅλοι εἶνε τόσον καθαροὶ καὶ καλοενδεδυμένοι ἐν τοῖς ὁδοῖς καὶ ἀλλαχοῦ, ὥστε νομίζει τις, ὅταν τοὺς συναντήσῃ, ὅτι εὐρίσκεται ἔναντι ἀριστοκρατῶν. Πάντες, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας των, καὶ ὅταν μάλιστα ἐργάζονται χειρωνακτικὰς ἐργασίας εἴτε εἰς καταστήματα, εἴτε εἰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς, ἔχουσι ἴδια ροῦχα, ροῦχα τῆς ἐργασίας λεγόμενα. Κατόπιν δὲ ἀφοῦ σχολάσωσι καὶ καθαρισθῶσι φοροῦσιν ἄλλα καθαρὰ ροῦχα καὶ οὕτω δύνανται ἐλευθέρως νὰ περιπατῶσιν εἰς τὰς ὁδοὺς ἢ νὰ μεταβαίνωσιν εἰς διάφορα μέρη.

“Όλα δὲ τὰ ἐπαγγέλματα, ὅλα τὰ ἐμπόρια ἐν Ἀμερικῇ ἐξα-
σποῦνται ἐλευθέρως παρ’ ὄλων, ἄνευ διακρίσεως φυλῆς. Εἶνε
δὲ ἀληθές, ὅτι πρὸ δεκάδων ἐτῶν, διὰ τοὺς Ἕλληνας μετανά-
στας, δὲν ἦτο ἄλλη ἐργασία ἐν Ἀμερικῇ ἢ ἡ τραχεῖα ἐργα-
σία τῆς σκαπάνης καὶ τοῦ πτύου εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς γραμ-
μὰς, καὶ ἡ διαμονὴ αὐτῶν εἰς παραπήγματα ἢ εἰς φορητὰς
ἀμάξας λεγομένας. Ἄλλ’ ἤδη, ὡς εἶνε γνωστόν, τὸν Ἕλληνα
ἐν Ἀμερικῇ τὸν εὐρίσκει τις νὰ ἐργάζεται πανταχοῦ καὶ νὰ
ἐμπορεύεται πανταχοῦ,

Εὐρίσκει τις αὐτὸν λ. χ. νὰ ἀναπτύσῃ τὴν γεωργίαν, τὸ
ἐμπόριον, τὴν κτηνοτροφίαν διὰ τεχνικῶν σπουδαίων μέσων καὶ
δι’ ὄλων ἐκείνων, δι’ ὧν πλουτίζει καὶ εὐημερεῖ θαυμασίως
μία χώρα καὶ ἓνας λαός.

Ἐξ ἄλλου, ἐκτὸς τῶν δημοσίων καὶ ἐπιστημονικῶν θέσεων
τὰς ὁποίας ἔχουσι πλεῖστοι ἐκεῖ Ἕλληνες, εὐρίσκει τις τούτους
νὰ ἔχωσι τὰ καλλίτερα ἐστιατόρια (Restaurant ἢ Lunch Room)
τὰ Ὀπωροπωλεῖα (fruit stands) τὰ Ζαχαροπλαστεῖα (confection-
nery), τὰ Στιλβωτήρια, τὰ Ἀνθοπωλεῖα καὶ τὰ ἄλλα, δι’ ὧν,
ἕνεκα τῆς καθαριότητός των, τῆς ἐντιμότητός των καὶ τῆς ἐρ-
γατικότητός των, ἐτίμησαν καὶ τιμῶσι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν
τῇ ξένῃ καὶ αὐτοὶ ἐπλούτησαν θαυμασίως.

Τοιαύτας τινὰς ἐντυπώσεις ἀπεκομήσαμεν περὶ Ἀμερικῆς
καὶ περὶ τοῦ βίου τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὅτε ἀποβιβασθέντες ἐν
Νέῳ Ὑόρκῃ, πρὸ ἐτῶν, ἐβαδίσσαμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀ-
μερικῆς, ὅπου τελευταίως εὐρέθην ἐν Σικάγῳ καὶ Μιλγουόκῃ
Ἑρατικὸς ἐκεῖ προϊστάμενος.

Ἡ ΠΟΛΙΣ ΜΙΛΓΟΥΩΚΗ

Ἡ πόλις αὕτη τοῦ Μιλγουόκῃ ἦτο ἄλλοτε, ὅτε τὰ ποτὰ ἐν
Ἀμερικῇ ἦσαν ἐλεύθερα, ἢ πόλις τοῦ λαμπροῦ καὶ εὐγέστου
Ζύθου. Ἐχει δὲ πληθυσμὸν, ἢ πόλις αὕτη, ἕως 500 χιλ. κατοί-
κους τὸ πλεῖστον Γερμανούς.

Οἱ ἐκεῖ Ἕλληνες θὰ εἶνε ἕως 4 χιλιάδες καὶ ἕως 500 αἰ οἰ-

κογένειαι. Ἐχει ἡ Ἑλλην. ἐκεῖ κοινότης λαμπρὸν ιδιόκτητον Ἱερὸν Ναόν, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου» καὶ ἔχει καὶ λειτουργοῦντα, τρία Ἑλληνικὰ Σχολεῖα, ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως.

Τὰ Ἑλληνικὰ κατὰστάματα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, συνίστανται, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀπὸ ὀπωροπωλεία, ἐστιατόρια μὲ Ἑλληνικὴν καὶ Ἀμερικανικὴν πελατείαν, Ἀνθοπωλεία, Ἀρτοποιεῖα, Κουρεῖα καὶ ὀλίγα Ζαχαροπλαστεῖα. Δὲν λείπουν δὲ καὶ τὰ Καφενεῖα, τὰ ὁποῖα κατὰ πολὺ ἔβλαψαν τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀμερικῆς, ἕνεκα τῆς ἀθλίας τακτικῆς ἀφ' ἑνὸς τῶν διευθυντῶν αὐτῶν καὶ τινῶν ἀφ' ἑτέρου εἰς αὐτὰ φοιτῶντων ὁμοίως ὁμογενῶν μας. Πολλάκις, ἐγενόμεθα θεαταὶ ταπεινώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος ἐν τῇ ξένη ταύτῃ χώρᾳ τῆς Ἀμερικῆς, ἕνεκα τῆς χαρτοπαιξίας, ἣ ὁποῖα ἐκεῖ, εἰς τὰ καφενεῖα ἐκεῖνα, ἐνεργεῖται, καὶ ἕνεκα τῆς ὁποίας οἱ ὁμογενεῖς μας οὐ μόνον χά-
νουσιν, ὅσα ἔχουσι χρήματα καὶ περιέρχονται εἰς ἐλεεινὴν κατά-
στασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς φυλακὰς τοὺς ὀδηγοῦσιν οἱ ἐκεῖ κλη-
τήρες, ἔνθα μληρώνουσι πρόστιμον, καὶ ἐξευτελιζοῦνται. Πολ-
λάκις ἐγράψαμεν εἰς τὴν «Θρησκευτικὴν Ἠχὴν» ἐκεῖ, περὶ χαρ-
τοπαιξίας καὶ περὶ τῶν ἐλεεινῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς. Πολ-
λάκις μᾶς ἐδόθη ἀφορμὴ τοιαύτη, ἄλλοτε μὲν νὰ ὑποδείξωμεν
τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, ἄλλοτε δὲ τὸν ἐξευτελισμὸν τῶν
χαρτοπαικτῶν ἐν Ἀμερικῇ. Καὶ εἴμεθα τῆς γνώμης, ὅτι πολ-
λοὺς ἀπετρέψαμεν ἀπ' αὐτῆς καὶ πολλοὺς συνετίσαμεν.

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ

Ὡς εἶνε γνωστὸν, αἱ Ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐν Ἀμερικῇ κα-
ταρτίζονται, ὁπόταν αἱ διάφοροι ομάδες τῶν ὁμογενῶν μας,
ἀδιακρίτως ὑπηκούητος, ἤθελον συγκεντρωθῆ καὶ ἠθελεν
ἀποτελεσεθῆ ἐπαρκῆς ἀριθμὸς ἐξ αὐτῶν, ἔνθα νὰ ὑπάρχωσι καὶ
οἰκογένειαι, οὕτως ὅστε, νὰ εἶναι εἰς κατάστασιν οὗτοι νὰ
προσλάβωσι καὶ νὰ συντηρήσωσιν Ἱερεῖα καὶ Ἐκκλησίαν.

Τότε, τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀναθέτουσιν εἰς

ἐπιτροπὴν καλουμένην: **Ἐπιτροπὴν Ἐκκλησιαστικὴν τῆς Κοινότητος**. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐκλέγεται, μετὰ τῶν μελῶν τῆς Κοινότητος, συνεπείᾳ Καταστατικοῦ, τὸ ὁποῖον προηγουμένως συντάσσοισι καὶ ψηφίζουσι ὡς ὁδηγὸν καὶ γνώμονα τῆς διοικήσεως τῆς Κοινότητος

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ λοιπὸν αὕτη Ἐπιτροπὴ, ἄλλοτε ἀπιθυνοῦντο δι' Ἱερῆα, εἴτε εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἴτε εἰς τὴν Ἱερὰν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σύνοδον. Ἀπὸ τοῦ ἔτους ὁμοῦ 1907, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, παρεχώρησε τὰ δικαιώματά του ταῦτα εἰς τὴν Ἱερὰν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Σύνοδον, ἣ ὁποία ἔκτοτε ἀνέλαβεν ἀποκλειστικῶς τὸ δικαίωμα, αὐτὴ καὶ μόνη, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

Εἶνε δὲ ἀληθές, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατ' ἀρχὰς καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος κατόπιν, ἔστειλαν, ὡς εἶπομεν καὶ προηγουμένως, εὐπαιδευτοὺς καὶ ἀξιοπρεπεῖς Ἱερεῖς, Διδάκτορας τῆς Θεολογίας καὶ εὐφραδεῖς Ἱεροκήρυκας, οἱ ὅποιοι κατὰ πολὺ συνέτεινον εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ Ἐθνικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὁμογενῶν μας ἐκεῖ.

Ἄλλ' ὁμοῦ φεῦ! ποσάκις δὲν μετηνάστευσαν εἰς Ἀμερικὴν, ἄνευ διορισμοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, Ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι, διότι ἔστερουντο τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων, ἀντὶ νὰ ὠφελήσωσιν τὸναντίον ἐγένοντο οἱ αἴτιοι τῶν σκανδάλων, τῶν ἐρίδων καὶ τοῦ κακοῦ παραδείγματος εἰς τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς μας;

Πόσα τοιαῦτα ἐπεισόδια δὲν ἔχουσι σημειωθεῖ, εἰς τὴν συγχρονον Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενῶν μας; Πόσαι δικαστικαὶ ἀποφάσεις δὲν ἐξεδόθησαν διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς διαμάχας; Πρέπει δὲ νὰ γείνη γνωστόν, ὅτι τὰς διαμάχας ταύτας, τὰς προὔκλουν πολλοὶ ἐκ τῶν περιφερομένων, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ὠρισμένην κοινότητα, Ἱερέων. Πολλάκις δὲ αἱ διαμάχαι προήρχοντο καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων, ἐπειδὴ ἀνελάμβανον τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἄνθρωποι, ὁμογενεῖς μας, ὅλως ἀδικοῖς καὶ ἀμαθεῖς, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύ-

την, ὅπου, ἕνεκα τούτου, ὅλως ἀνοήτως, ἐξήτουν νὰ ἐπιβληθῶσι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Ἱερώτατα καθήκοντα τῶν Ἱερέων. Ἐντεῦθεν πολλάκις αἱ συγχύσεις καὶ αἱ διαιρέσεις τῶν ἐκεῖ Ἑλλην. Κοινοτήτων. Ἡμεῖς ἐκδόσαντες τὸ περιοδικὸν, τὴν «Θρησκευτικὴν Ἠχώ», ἐπὶ μίαν περίπου ἑξαετίαν, ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὸ 75ον φύλλον τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ 1915 ἔτους συνοπτικὴν ἔκθεσιν, περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἑλλείψεων τῆς Ἀμερικῆς. Τὴν συνοπτικὴν ταύτην ἔκθεσιν τὴν ὑπεβάλλομεν τότε εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς φίλης πατρίδος μας, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἡ τότε Ἱερά Σύνοδος ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τῆς τὴν κατάστασιν αὐτὴν, τῶν ἐν Ἀμερικῇ ἐκκλησιαστικῶν ἑλλείψεων, ἐξήτησε νὰ διορθῶσιν αὐτάς διὰ τῆς ἀποστολῆς ἐγκυκλίων καὶ ἰδιαιτέρων συμβουλῶν.

Ἄλλ' ὅμως τὸ διάβημα τοῦτο, τῆς Ἱεράς Συνόδου, ὡς εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσωμεν, μικρὰν, πολὺ μικρὰν ὠφέλειαν ἔφερε.

Τελευταίως δέ, πρὸ 2 1)2 περιόπου ἐτῶν, ἐπεσκέφθη τὴν Ἀμερικὴν αὐτὸς ὁ ἴδιος τότε Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Μ. Μεταξάκης, μὲ σκοπὸν, φαίνεται, νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἐκεῖ κατάστασιν καὶ σχηματίσῃ γνώμην διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐκεῖ ἐχόντων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ἄλλ' ὅμως καὶ ἡ ἐπίσκεψις αὕτη δὲν ἔφερε μεγάλην ὠφέλειαν, καθ' ὅσον ἐξητήθησαν νὰ ἐφαρμοσθῶσι πράγματα ὅλως ἄγνωστα καὶ ἀνεφάρμοστα, ἕνεκα τῶν Ἀμερικανικῶν ἐκεῖ νόμων καὶ θεσμῶν.

Καὶ ἰδοὺ πῶς.

Πρῶτον μὲν ἐξητήθη ἡ διόρθωσις δι' ἐνὸς Καταστατικοῦ, τὸ ὁποῖον συνέταξαν, χωρὶς νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τῶν καὶ τὰς γνώμας πολλῶν ἐκεῖ γνωριζόντων τὰ πράγματα· ἐπομένως τὸ Καταστατικὸν τοῦτο, κατὰ τὴν ταπεινὴν γνώμην μας, δὲν ἦτο τέλειον, καθ' ὅσον εἰς πολλὰ σημεῖα ἐστηριζέτο ἐπὶ τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἢ ἀλλαγῆ Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων· δηλ. ἐπὶ τιοῦτου θεσμοῦ, ὅστις δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐν Ἀμερικῇ. Δεύτερον δέ, τὸ καὶ σπουδαιότερον, διότι παρηγγέλθη νὰ τὸ ἐφαρμώσῃ ὁ Σεβασμιώτα-

τος Ἐπίσκοπος Ροδοστόλου. Κληρικὸς ἐκ τῆς συνοδείας τοῦ Μητροπολίτου, ὅστις εὐρέθη πρὸ τελείας ἀγνοίας τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μάθῃ ἀμέσως, ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων καὶ τῶν ἄλλων ἐμποδιῶν. Ἐνῶ ἔπρεπε, διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐκείνου Καταστατικοῦ, δι' οὗ ἔμελλον νὰ διοικηθῶσιν αἱ Ἑλλην. ἐκεῖ Κοινότητες, νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ γνώμαι τῶν ἐκεῖ ἀρίστων κληρικῶν, καὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι, ἕνεκα τῆς ἐκεῖ δρασσεώς των, ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἐκφέρωσι τοιαύτας καλὰς γνώμας. Ἐπειτα, ἔπρεπε διὰ τὴν διοίκησιν ταύτην νὰ ἐξευρεθῶσι τρεῖς ἐν ὄλῳ Ἐπίσκοποι ἐκ τῶν ἀρίστων ἐκεῖ ἢ καὶ ἄλλοι κληρικῶν, οἱ ὅποιοι νὰ εἶχον μελετήσῃ τὰ ἐκεῖ πράγματα, οὕτως ὥστε, νὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθῶσι τὰς ἐλλείψεις, καὶ νὰ θέσωσι τὸν ἐαυτὸν των ὑπόδειγμα τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνταπαρνήσεώς των, ἵνα μὴ εὐρίσκῃ αἰτίας καὶ δημοσιεύῃ, ἢ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλην. δημοσιογραφία, ἐναντίον αὐτῶν, καθ' ὅσον τὸ τοιοῦτον πολὺ συντελεῖ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ γοήτρου, τὸ ὁποῖον δέον νὰ ἔχῃ ἐκεῖ ὁ Ἐπίσκοπος ἢ οἱ Ἐπίσκοποι.

Πρέπει δ' ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸ διάβημα τοῦτο τοῦ Πανισρ. Μητροπολίτου κ. Μελετίου, καὶ ἡ μέριμνα αὐτοῦ νὰ ἰδρυθῇ ἐν Ἀμερικῇ Συνοδικῇ Ἐπιτροπείᾳ, καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ Ἐπίσκοπος ἐκεῖ, ἦτο καὶ εἶνε ἄριστον, καθ' ὅσον δι' αὐτοῦ συνεκεντρώθη μία ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ καὶ ἀνεγνωρίσθησαν τὰ ἐκκλησιαστικὰ δίκαια. Θὰ ἦτο δὲ μεγαλειτέρα ἢ ὠφέλεια, ἂν ἐδίδοτο μεγαλειτέρα ἐπίβλεψις καὶ προσοχὴ εἰς τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διετέθησαν διὰ τὴν διόρθωσιν.

Ἴνα λοιπὸν τελείως, λέγομεν ἐν συμπεράσματι, ἐπέλθῃ ἡ διόρθωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐλλείψεων ἐν Ἀμερικῇ, δέον οἱ ἐν Ἀθήναις ἀρομόδιοι νὰ μεριμνήσωσιν, ὅπως ἰδρυθῶσι τρεῖς τοῦλάχιστον ἐν Ἀμερικῇ Ἐπισκοπαί, διότι, ἕνεκα τῶν ἀποστάσεων δὲν ἐπαρκεῖ μία, καὶ νὰ ὀρισθῶσιν ἔδραι αὐτῶν ὡς ἑξῆς: **Ἡ Νέα Ὑόρκη, τὸ Σικάγον καὶ ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος** καὶ ἐκλεγῶσι δι' αὐτὰς οἱ ἐγκριτώτεροι ἐκ τῶν Ἑλλή-

νων κληρικῶν. Καὶ πρὸ πάντων, κληρικοὶ σεβάσμιοι κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ μὲ μεγάλην ἀφοσίωσιν εἰς τὰ πάτρια ἦθη καὶ ἔθιμα, οὕτως ὥστε, νὰ μὴ δίδηται ἀφορμὴ κατακρίσεως ἐναντίον αὐτῶν. Πρὸς τούτοις, δέον νὰ ᾧσι δεινοὶ Θεολόγοι, Ἱεροκήρυκες ἔξοχοι καὶ ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐλάβειαν. Τότε, καὶ μόνον τότε, κατὰ τὴν γνώμην μας, δι' αὐτῶν, θὰ διορθωθῶσι τὰ ἐν Ἀμερικῇ ἄτοπα καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν θὰ συντελέσῃ, νὰ συγκρατηθῶσιν εἰς τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν αἱ 500 περίπου ἐκεῖ χιλιάδες Ἑλληγῶν. Ἄλλως, ἂν ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν τοιοῦτων προσώπων μεσολαβήσωσιν ἄλλα μέσα, καὶ τὰς Ἐπισκοπικὰς ἐκεῖ ἔδρας τὰς καταλάβωσι κληρικοὶ μὴ ἔχοντες τ' ἀνωτέρω προσόντα, τότε ἡ ἀποστολὴ αὐτῶν ἀντὶ καλοῦ θὰ ἀποβῆ μεγίστου, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας, κακοῦ, καὶ θὰ ἐξυτελισθῆ τελείως τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐκεῖ, καθ' ὅσον ἔγνωμεν, ὅτι ἐν Ἀμερικῇ μόνον οἱ ἱκανοὶ Ἐπίσκοποι καὶ ἱκανοὶ Ἱερεῖς, εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ συντελέσωσι καὶ θὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὴν ἀγνότητα τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν πεποιθήσεων τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν μας.

Ἡ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΜΟΥ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

Ἐντυπώσεις κατὰ τὸ ταξείδιον ἐκ τοῦ διαύλου τοῦ Ὁμανοῦ καὶ τῆς ἐξ Εὐρώπης διελεύσεώς μου. — Ὅποιος ὁ θρησκευτικὸς βίος τῶν Ἑλλήνων ἐν Δουδίνα, Παρισίοις, Νεαπόλει καὶ λοιποῖς μέρεσιν.

Εἶπομεν προηγουμένως, ὅτι ὅλοι οἱ Ἕλληνες, οἱ μεταναστεύσαντες εἰς Ἀμερικὴν, ὅλοι ἔχουσι τὴν πρόθεσιν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν προσφιλεῖ πατρίδα των. Ναί, τὸ ὄνειρον ὅλων εἶνε ἡ ἐπιστροφή των εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθ' ὅσον μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ἅτινα ἐκεῖ ἀπολαμβάνουσι δὲν εὐχαριστοῦνται· θεωροῦνται ἐκεῖ ξένοι· ὁ βίος των ἐκεῖ θεωρεῖται πρὸς καιρόν.

Καὶ ἀπόδειξις, ἂν μὴ ὅλοι, τοῦλάχιστον οἱ πλείστοι ἐκ τούτων, ἐγκαταλείπουσι μεγάλας ἐν Ἀμερικῇ ἐργασίας καὶ

ἐπιστρέφουσιν, ὄχι δι' ἄλλον λόγον, παρὰ νὰ ἴδωσι τοὺς οἰκίους των, τὸ Ἔθνος των, τὴν πόλιν των, τὸ χωριὸν των, τοὺς φίλους, τοὺς γνωστούς των, τὴν πατρίδα των ἐν ἣ ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν. Καὶ τέλος ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐπιστρέψωσιν, ὅπως ἀναπνεύσωσιν, ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγον, τὸν γλυκὺν ἀέρα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Ἴδου ὁ λόγος διατὶ οἱ πλείστοι ἐκ τῶν Μεταναστῶν, τὰ ἐν Ἀμερικῇ ἀποκτηθέντα χρήματα, τὰ καταθέτουσιν εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι Τραπεζάς, καὶ οὕτω συντελοῦσιν εἰς τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν τῆς φίλης πατρίδος μας.

Εἰς τοιαύτην δὲ ψυχολογικὴν κατάστασιν εὐρέθην καὶ ἐγώ, ὅτε εἶχον μεταβῆ εἰς Ἀμερικὴν, μὲ ἐπίσημον διορισμὸν ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Ἱερατικὸς προϊστάμενος καὶ Ἱεροδιδάσκαλος, καὶ διέμεινον ἐκεῖ πολυχρονίως, ἔνθα ἐξέδωκα, ὡς εἶπον ἀνωτέρω καὶ τὸ βιβλίον τῶν Ἐρησκειτικῶν Λόγων μου, εἰς ὅλας τὰς Κυριακὰς τοῦ ἔτους, ὡς καὶ τὸ Περιοδικὸν τὴν «Ἐρησκειτικὴν Ἠχὴν» ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καὶ ἔνθα ἠργάσθην διὰ τὴν ἀναπτέρωσιν τοῦ ἐκεῖ Ἐρησκειτικοῦ καὶ ἔθνικοῦ αἰσθηματος ἀποτελεσματικῶς ἀναλόγως. Ἐνεκα λοιπὸν τούτου ἀπεφάσισα, κατὰ τὸν παρ. Μάϊον—Ἰούνιον νὰ ἐπιστρέψω, καὶ ἐπέστρεψα, εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἀναχώρησίς μου ἐγένετο ἐκ τῆς πόλεως Μιλγουόκης (Milwaukee wis) κατὰ τὴν πρώτην Μαΐου ἡμέραν Πέμπτην, ἀφοῦ προηγουμένως ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ ἰδιαιτέρως, ηὔχθηθην εἰς τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς μας τὰ βέλτιστα καὶ ἀπεχαιρέτιστα αὐτούς. Πάμπολλοι δὲ ἦσαν οἱ παριστάμενοι εἰς τὸν Σιδηροδρομικὸν σταθὸν κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μου, ἐν οἷς διεκρίνοντο οἱ κ. κ. Μάρκος Μαρκόπουλος, Ἀναστάσιος Μαυροειδῆς, Κωνσταντῖνος Μαυροειδῆς, Κωνσταντῖνος Κόλλιας, Ἰωάν. Χρηστόπουλος, Νικόλ. Θανόπουλος, Γεώργ. Μεναγιώτης, Ἡλίας Ράπτης καὶ ἄλλοι, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν εἶνε χρεῖα νὰ σημειώσω.

Τὸ τραῖνον ἀνεχώρησεν ἐκ Μιλγουόκης εἰς τὰς 4 μ. μ. καὶ ἔφθασεν εἰς Σικάγον εἰς τὰς 6 μ. μ. δηλ. ἔπειτα ἀπὸ δύο ὥρας σιδηροδρομικὸν ταξίδιον εἶμην ἐν Σικάγῳ.

Η ΠΟΛΙΣ ΣΙΚΑΓΟΥ.— Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ.

Τὸ Σικάγον εἶνε ἡ πρωτεύουσα τοῦ Cook Coutry τῆς πολιτείας illinois. Εἶνε δὲ ἡ δευτέρα πόλις τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τὴν Νέαν Ὑόρκην.

Ἡ πόλις αὕτη ιδρύθη κατὰ τὸ ἔτος 1779, ἀλλὰ κυρίως ἡ πόλις αὕτη κατωκλήθη μετὰ τὸ 1830· δηλ. εἶνε νέα πόλις καὶ ὁ πληθυσμὸς της ἤδη ποικίλεται ἀπὸ 2 1)2 ἕως 3 ἑκατομμύρια κατοίκων· ἔχει ἐξαιρετον ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν, ὡς καὶ τὰ περιβάλλοντα σφαγεῖα. Ἐκτασιν δὲ ἡ πόλις αὕτη ἔχει μεγίστην· δηλ. περὶ τὰ 45 μίλλια μῆκος καὶ 18 ἕως 20 μίλλια πλάτος· εἶνε ἡ μοναδικὴ πόλις τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὴν ἑκτασιν.

Ἐν Σικάγῳ ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ εἶνε 20 ἕως 25 χιλιάδες, οἱ ὅποιοι ἔχουσι τρεῖς Κοινότητας καὶ τρεῖς Ἐκκλησίας μὲ ἰσάριθμα λειτουργοῦντα τελείως Ἑλληνικὰ Σχολεῖα. Εἰς τὴν μίαν ἐκκλησίαν, τὴν ἐν τῷ Βορείῳ τμήματι οὖσαν, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Παναγίας», διέμεινα σχεδὸν, πρῶτος ἐγὼ Ἰερεὺς, ἐπὶ ἔτη, εἶνε δὲ καὶ ἡ καλλιτέρα καὶ εὐρυχωρότερα ἐκκλησία ἐκεῖ.

Οἱ Ἕλληνες τοῦ Σικάγου κατέχουσιν, ὅπως δῆποτε, ἐπίσημον κοινωνικὴν θέσιν, ἀφοῦ καὶ αἱ ἐργασίαι των εἶνε τοιαῦται, ὥστε νὰ τιμῶσι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένη.

Ἐν Σικάγῳ ὑπάρχουσι πάλιν αἱ ὀνομασταὶ οἰκοδομαὶ μὲ 18 ἕως 20 ὀροφάς. Διὰ τοῦ Σικάγου διέρχονται 25 περίπου σιδηροδρομικαὶ γραμμαί. Ἐν Σικάγῳ ἔτυχον ἀρίστης ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ συγγενοῦς μου κ. Παναγ. Γ. Παπαπαύλου, ὡς καὶ τοῦ λαμπροῦ φίλου κ. Ἀναργύρου. Ἐπίσης ἔτυχον περιποιήσεως ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχ. κ. Λ. Πηγέα, ὡς καὶ τοῦ αἰδεσιμολ. οἰκονόμου κ. Κ. Χαντζηδητηρίου, πρὸς ὃν ἀφῆκα τὴν «Θρησκευτικὴν Ἠχώ», ἵνα συνεχίσῃ τὴν ἐκδοσιν· μὲ περιποιήθησαν ὅλοι, τοὺς ἠγαθήματα ὅλους καὶ τοὺς ἀπεχαιρέτησα.

Τὴν δὲ ἐπομένην ἀνεχώρησα σιδηροδρομικῶς διὰ Νέαν Ὑόρκην. Τὸ τραῖνον εἶνε τὸ ταχύτερον τῆς Ἐταιρείας Central καὶ τόσον ταχύ, ὥστε ἄλλοτε ἔκαμε διαγωνισμὸν πρὸς ἀερόπλانون!

Ἐπομένως τρέχει ταχέως. Διερχόμεθα ἐν μέσῳ ἀνθισμένον δένδρων καὶ φυτῶν, τὰ ὁποῖα δὲν προφθάνωμεν νὰ τὰ ἴδωμεν καλῶς. Τοῦτο προξενεῖ φαντασμαγαρικὸν φαινόμενον εἰς τὸν ταξειδιώτην.

Ἐν τῷ Σιδηροδρόμῳ ἐγνωρίσθην μὲ ἓνα Ἱερέα Καθολικόν. νέον ἕως 30 ἐτῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου πολλὰ συνεζητήσαμεν παρετήρησα, ὅτι δὲν ἦτο φανατικὸς παπιστής· τὸ ἀπέδωκα εἰς τὸ ὅτι ἦτο νέος, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἠννόει, πολὺ καλῶς, τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν τοῦ Παπισμοῦ, ἕνεκα τῶν παρεκτροπῶν του. Τέλος μετὰ ταξειδιὸν τοιοῦτον ἐπὶ 24 ὥρας περίπου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην κατὰ τὴν 2 Μαΐου τοῦ 1920 τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου.

Ἐν Νέα Ὑόρκη ἔτυχον ἀρίστης ὑποστηρήξεως καὶ εὐκολίας ἐκ μέρους τοῦ Πρακτορικοῦ Γραφείου τῶν κ. Κοισιλύμπα καὶ Κλαμαριᾶ, ἵνα εὖρω θέσιν εἰς τὸ μέγα ἀτμόπλοιον «**Μαυριτάνια**», τὸ ὁποῖον κάμνει μόνον διάπλουν μεταξὺ Ἀμερικῆς καὶ Λονδίνου ἢ Χάβρης. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Κυριακὴν μετέβην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς «Ἁγίας Τριάδος», ἔνθα ἐφημερεύει ὁ Παπα-Κουρκουλῆς· τὸν ἤκουσα ἱεουργοῦντα καὶ ὁμιλοῦντα· τὸ θέμα τοῦ λόγου του ἦτο «**Μόρφωσις χαρακτηρῶν**»· τὸ ἐπραγματεύθη ἐπιτυχῶς· ἔμεινα εἰς ὅλα λίαν εὐχαριστημένος· τὸν συνεχάρην ἐγκαρδίως.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Δευτέραν μετέβην εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Συνοδικοῦ Ἐπιτρόπου, Σου Ἐπισκόπου Ροδοστόλου· τὸν εὗρον ἐκεῖ, ὡς καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

Μὲ τὸν Σεβασμιώτατον ἔκαμον ἰδιαιτέραν συνομιλίαν, περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἀμερικῆς, καὶ τοῦ εἶπον τὰς ἐντυπώσεις μου περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐλλείψεων· χρειάζεται μεγαλειτέρα αὐτοθυσία Σεβασμιώτατε, εἶπον, χρειάζεται μεγαλειτέρα ἐνέργεια διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐλλείψεων, καθ' ὅσον, ἕνεκα τῆς διαγωγῆς πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν Συμβούλων, οἱ ὁποῖοι ὅλως ἀνοήτως καὶ μωρῶς ἐζήτησαν καὶ ζητοῦσι νὰ ἐπεμβαίνωσι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ Ἱερώτατα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μας θέματα, ὡς ἐπίσης καὶ ἕνεκα τῆς διαγωγῆς

πολλῶν ἀμορφῶτων καὶ ἀνοήτων Ἱερῶν, ἐφημερίων, τὸ γόητρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν θρησκείας κατέπεσε, καὶ καταπίπτει, εἰς ἐλεεινὸν βαθμὸν. "Ὅλα θὰ διορθῶσι, μοῦ εἶπε, διὰ τῆς ὑπομονῆς. Παρατήρησα, ὅτι κἄν ἤθελε νὰ κάμῃ, νὰ διορθῶσῃ δηλ. τὰ κακῶς ἔχοντα, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο, διότι ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τὴν διόρθωσιν τῶν σημαντικῶν ἐλλείψεων ἐξίτηι τὴν διόρθωσιν τῶν μικρῶν καὶ ἐπουσιωδῶν τοιούτων, ἐντεῦθεν καὶ ἡ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτυχία του, οὕτως ὥστε, καὶ ἡ ἐκεῖ Ἑλληνικὴ Δημοσιογραφία νὰ κάμῃ ἐνίστε λόγον περὶ τῶν διοικητικῶν ἐλλείψεών του.

Κατόπιν ἔλαβον τὰ σχετικὰ μου ἔγγραφα καὶ ἀποχαιρέτισας ἐξῆλθον τοῦ Ἰραφείου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπεσκέφθην καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου», ἔνθα ἐφημερεύει ὁ αἰδεσιμολογ. κ. Λάζαρος, ὅστις μὲ ἐκάλεσεν εἰς τὸν οἶκόν του, λίαν φιλοφρόνως. Εἶπομεν ἐκεῖ πολλά, ἐφαίνετο κἄπως καταβεβλημένος, ἔνεκα τῶν περιπειριῶν τοῦ θείου του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου τὸν ἐνεθάρρυνον, τοῦ εἶπον, ὅτι ὅλα τὰ πράγματα τὰ διευθύνει ἡ **Θεῖα Πρόνοια**: ἐκεῖθεν λοιπὸν ὅλοι μας δέον νὰ ἐλπίζωμεν τὰ πάντα. Μὲ περιποιήθη καλῶς, τὸν ἠψυχάρησα καὶ τὸν ἀπεχαιρέτισα.

Κατόπιν ἐπεσκέφθην καὶ τὸν εἰς τὸ Μπρούκλυν Παπα-Καλίμαχον μετὰ τοῦ ὁποίου πολλὰ συνεζητήσαμεν. Τοῦ συνέστησα, ὅτι πρέπει νὰ ἐκδόσῃ θρησκευτικὸν περιοδικόν, ἐπειδὴ τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται τὸ ἰδικόν μου, ἡ «Θρησκευτικὴ Ἠχώ», δὲν εἶνε ἀρκετὸν, διὰ τὴν θρησκευτικοκοινωνικὴν διδασκαλίαν τῶν τόσων ὁμογενῶν μας ἐν Ἀμερικῇ. Διὰ τοῦτο πρέπει οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν Ἱερῶν νὰ συμβουλευσῶσι τὸ ἔλληγ. ἐκεῖ κοινὸν τὰ πρέποντα διὰ τοιούτων συντελεστικῶν μέσων, ἐδέχθη εὐμένεστατα τὴν συμβουλὴν μου, τὴν ἠψυχάρησα.

Τέλος, προετοιμασθεῖς ἀνεχώρησα, κατὰ τὴν 9ην Μαΐου τοῦ παρ. ἔτους, ἐκ Νέας Ὑόρκης διὰ τοῦ Ἀτμοπλοίου, ὡς εἶπον, Μαυρυτανίας, τοῦ κολοσσοῦ τοῦτου ἐκ τῶν ὑπερωκεανείων Ἀτμοπλοίων. Τὸ μέγα τοῦτο Ἀτμόπλοιον ἔπλεε βραδέως ἐντός

τοῦ λεγομένου ποταμοῦ Χούσδωνος, ὅτε καὶ ἔφθασεν εἰς μέρος ὅπου ἦτο τὸ **"Αγαλμα τῆς ἐλευθερίας** καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλον τὸ **νησίδιον "Ελλίς** (Ellis island), ἔνθα ὑπάρχει οἰκοδομὴ συγκειμένη ἐκ πολλῶν διαμερισμάτων, ἐν τοῖς ὁποίοις διαμένουσιν, ὡς γνωστὸν, οἱ ἐν Ἀμερικῇ ἐρχόμενοι μετανάσται πρὶν ἐπιθεωρηθῶσι.

Πολλὰ δὲ σημεῖα ἐν τῷ μεταξὺ συνηγήσαμεν· πολλοὺς φανούς τοποθετημένους τεχνιέντως ἐντὸς τῶν ὑδάτων διὰ τὴν προφύλαξιν ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ἢ θυέλλης τῶν διερχομένων ἐκεῖθεν Ἀτμοπλοίων. Τέλος, μετὰ πλοῦν ἐπὶ 35 λεπτά τῆς ὥρας, τὸ ταξειδίου τοῦ ποταμοῦ Χούσδωνος ἐθεωρήθη λήξαν, ὅπου ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ὠκεανόν. Ἐνιαῦθα παρατηρεῖ τις, ἐκατέρωθεν τῶν στενῶν τούτων, δύο φρούρια διὰ τὴν προφύλαξιν τοῦ λιμένος τῆς Νέας Ὑόρκης.

"Αρχεται πλέον ἡ θάλασσα τοῦ ὠκεανοῦ. Ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς ἀπλοῦται ἤδη περίξ ἡμῶν, ὡς μία ἀπέραντος λίμνη.

Ἡ Μαυριτανία, ἡ ὁποία ἔχει ταχύτητα 25 καὶ πλέον μιλίων τὴν ὥραν, ἔσχιζε μὲ ὄλην τὴν ὁρμὴν τῆς, τὸ μέγα τοῦτο πέλαγος, ἐνῶ αἱ πυκναὶ τολύπες τοῦ καταμαύρου καπνοῦ τῆς, αἱ ἐξερχόμεναι ἐκ τῶν 4ων αὐτῆς φουγάρων, ἐστέλλοντο ὀπίσω εἰς τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ.

Οὕτως ἐπλύσαμεν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ γαλήνῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ὁμως, τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ἀρχεται μικρὰ θαλασσοταραχὴ ὑποφέρω ὀλίγον· ἡ ἰδίᾳ κατάστασις καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, τῆς Κυριακῆς καὶ τῆς Δευτέρας, καθ' ὅσον εἰς τὰ μακρυνὰ ταξειδία, ὅλαι αἱ ἡμέραι ὁμοιάζουσιν, ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην, ὡς ἴδιος χρόνος. Ἡ ἀπέραντος ζώνη, τὴν ὁποίαν σχηματίζει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα, ἀποκλείει καθ' ἑ ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἐκεῖ ἀποτελεῖ ἓνα ἰδιαιτερον μικρόκοσμον, ἔνθα καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐπεισόδιον προσλαμβάνει κατ' ἀνάγκην σπουδαιότητα σημαντικοῦ γεγονότος.

Ἡ ἐμφάνισις δὲ κανενὸς ἄλλου Ἀτμοπλοίου μακρὰν εἰς

τὸν ὀρίζοντα προκαλεῖ μακρὰς καὶ ζωηρὰς συζητήσεις· ἐξ ἄλλου τὰ προγεύματα καὶ τὰ γεύματα ἀπασχολοῦσι σοβαρῶς τὰς σκέψεις τῶν κατοίκων τοῦ μικροῦ τούτου μικροκόσμου. Ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ ἐγνωρίσθην μὲ δύο Καθολικοὺς ἱερεῖς Ἀμερικανούς, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο εἰς τὴν Ρώμην, ὅπως ὑποβάλλωσι τὰ σέβη των εἰς τὸν Πάπαν.

Εἶνε ἡλικίας σεβαστῆς ἀμφοτέρω, ἐξ οὗ καὶ φανατικοὶ ὑπὲρ τῆς Λυτικῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω ἐκ μιᾶς μικρᾶς συζητήσεως, ἦν μετ' αὐτῶν ἕκαμον, περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

Λόγου δὲ γενομένου περὶ τοῦ Ἐπισκοπιανοῦ Ἐπισκόπου Δάρλινκτον, ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ Ἀτμοπλοίου, καὶ ὅτι ἐνεργεῖ διὰ τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν, παρετήρησα, ὅτι οὗτοι οὐ μόνον δὲν ἐφύλαξαν τὰ προσχήματα τῆς εὐπρεπειᾶς καὶ τῆς ἀλληλεγγύης πρὸς κληρικὸν χριστιανικῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐξεφράσθησαν μὲ τὸν πλέον ταπεινότερον καὶ ἐξευτελιστικώτερον τρόπον ἐναντίον αὐτοῦ. Καὶ τότε ἐσκέφθην καὶ ἀνεμνήσθην, τὰ ὅσα κακὰ εἶχον ἀναγνώσει καὶ ἀκούσει περὶ τῆς Λυτικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐλειονολόγησα τοὺς λαοὺς, οἱ ὅποιοι ὑποτάσσονται, οὕτω πως, τυφλοῖς ὄμμασι πρὸς αὐτήν.

Ἡμέρα Δευτέρα.—Μᾶς ἐκάλεσαν εἰς τὰς 11 π. μ. ὅλους ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ μᾶς ἔδωκαν τὰ σοσίβια, καὶ μᾶς ἐδίδαξαν τίνι τρόπῳ θὰ τὰ μεταχειρισθῶμεν ἐν ὥρᾳ κινδύνου, ἐφοβήθην, ἠρώτησα, ἂν ὑπάρχη κίνδυνος (Danger)· ὄχι μοι εἶπον, ἀλλὰ χάριν δοκιμῆς ἐγένετο τὸ τοιοῦτον. Πάντως ὅμως ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος δὲν ἐξέλειπεν ἐκ τῆς καρδίας μου, καθ' ὅσον ὁ ὠκεανός, μὲ τὴν ἀπέραντον ἐρημίαν του καὶ τὴν μόνωσίν του, μᾶς κάμνει διαφορειακούς ἀνθρώπους. Πολλαῖς φοραῖς μᾶς ἀφαιρεῖ καὶ αὐτὴν τὴν αὐτοβουλίαν. Ἐ! ἔλεγον, πόσα μυστήρια δὲν εἶδον αὐτὰ τὰ τετραγαμμένα νερά! Καὶ τὰ παρετήρουν μὲ ἔκστασιν καὶ θαυμασμόν!

Ἡμέρα Τρίτη.— Πρὸς τὸ ἑσπέρας ἀρχεται μεγαλειτέρα θαλασσοταραχὴ, ἀλλ' ἡ «*Μανριτανία*» δὲν ταράσσεται πολὺ, εἶνε ἡ κατασκευὴ τῆς τοιαύτης, ὥστε ν' ἀντέχη καὶ εἰς τὴν με-

γαλητέραν θαλασσοταραχήν. Πάντοτε ὅμως ἴστατο ἐν ἐμοὶ ἀπειλητικὸς ὁ τρομερὸς ὑδάτινος ὄγκος τοῦ ἀτέρμωνος ὠκεανοῦ. Εἰς δὲ τὰς ἀκοάς μου ἔφθανεν ἤδη κάποιος ἀσθενὴς θόρυβος, περὶ τοῦ μέρους ἐνθα εὐρισκόμην καὶ ἔμενον ἐνδὸς καὶ περὶ τρομος πρὸ τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐθεάθη εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἐν ἄλλο σκάφος, ἀτιμόπλοιον φορτηγόν, ἐρχόμενον ἐξ Ἀμερικῆς καὶ αὐτό. Τοῦτο ἐφαίνετο κεχωσμένον ἐντὸς τῶν κυμάτων· τὰ ἀφρισμένα πελώρια κύματα τοῦ ὠκεανοῦ συνετάρασσον αὐτό, καὶ τὸ ἔτυπον ἐξ ὄλων τῶν σημείων, καὶ τὸ ἠνάγκαζον νὰ κλίνη πότε εἰς τὴν μίαν πλευράν, πότε εἰς τὴν ἄλλην, κατὰ τρόπον προκαλοῦντα τὸν τρόμον. Ἐχομεν τὸν ἴδιον καιρόν, καθ' ὅλην τὴν νύκτα τῆς Τρίτης πρὸς τὴν Τετάρτην.

Ἡμέρα Τετάρτη πρωῒ.— Ὁ καιρὸς φαίνεται καλλίτερος. Ἡ θαυμασία ἠλιακὴ λάμψις μᾶς ὑπόσχειται ταξίδιον γαληνιαῖον. Ὁ ὠραῖος ἀνοιξιάτικος ἥλιος διέλυσε καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς ὀμίχλης, ἣ ὁποία εἶχε καλύψει τὸ μέρος ἐκεῖνο. Καὶ ἡ Μαυρουτανία ἐσχίζεν ἀτάραχος πλέον, τὰ ἤρεμα ὕδατα τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐζήτησα, μαζὺ μὲ ἓνα μόνον Ἑλληνα ἐπιβάτην ἐκεῖ, καθ' ὅσον οἱ Ἕλληνες δὲν ἀγαποῦν, οὕτω πῶς, νὰ κάμνωσι τὸ δι' Εὐρώπης εἰς Ἑλλάδα ταξιδιὸν τῶν, ἀλλ' ἔρχονται κατ' εὐθείαν, ἐζήτησα, λέγω, μετὰ τοῦ φίλου μου τούτου Ἑλλήνου, τοῦ Ἡλία Καβάνα, καταγομένου ἐκ Θηβῶν, νὰ ἐπισκεφθῶ, καὶ τὸν ἐπισκέφθην, τὸν Ἐπισκοπιανὸν Ἐπίσκοπον Δάρλινκτον, περὶ οὗ εἶπομεν ἀνωτέρω.

Ὁ Ἐπίσκοπος οὗτος Δάρλινκτον (Darlington) εἶνε ἐπισκοπιανὸς Ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας ἐν Χαρισμποῦρ (Bishop of Harrisburg), ἣ ὁποία κεῖται πλησίον τῆς Νέας Ὑόρκης· εἶνε δὲ γνωστὸς οὗτος διὰ τὰ ἀκρεφνῆ καὶ ἐνθερμα ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας αἰσθημάτωνα του.

Πολλάκις οὗτος, ὡς εἶνε γνωστὸν, συνεκρότησε συλλαλητήρια, καὶ προὐκάλεσε ψηφίσματα ἐκ μέρους τῶν Ἀμερικανῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Καὶ πότε; ὅτε καὶ αὐτὸς ὁ

Πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὁ Οὐίλσον, εἶχε ταχθῆ μετὰ τὸ μέρος τῶν Βουλγάρων διὰ τὴν Θρακίαν κλπ.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἐπισκόπου τούτου ἠκούσθη ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἀκούεται πάντοτε, εὐμενῶς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων. Εἶνε δὲ γνωστὰ τὰ διαβήματα αὐτοῦ καὶ τὰ ἐνθερμα συλλαλητήριά του, μετ' ἄλλων ἐκεῖ ἐπισκοπιανῶν κληρικῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων Ἀμερικανῶν, ὅπως ἡ Ἁγία Σοφία ἐν Κωνσταντινουπόλει δοθῆ εἰς τὸν Ἑλληνισμόν, καθ' ὅσον αὐτὴ, εἶπον ὅλοι οὗτοι, ὑπῆρξε τὸ Σύμβολον τῆς ἐν Ἀνατολῇ χριστιανικῆς λατρείας καὶ εἶνε ἀξία νὰ ἀνταποκριθῆ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἧς τὰ ἔξοχα προτερήματα, ὡς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, ἀναγνωρίζουσιν οὗτοι καὶ τιμῶσιν ὡς προτερήματα ἀρχαίας καὶ ἀληθοῦς ἐκκλησίας. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν Ἐπίσκοπον ἐζητήσαμεν νὰ ἀνταμώσωμεν καὶ μετ' αὐτοῦ νὰ συζητήσωμεν τὰ πρέποντα μετὰ τοῦ φίλου μου τούτου Ἑλληνοῦ.

Εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισίν μας, μᾶς ἐδέχθη φιλοφρόνως, ὅπου μετὰ τὸν συνήθη χαιρετισμὸν προὐκάλεσε μόνος του τὴν συζητήσιν περὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

«Μεταβαίνω, μᾶς εἶπεν, εἰς Ἀθήνας· Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς νὰ διασκεφθῶ μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου καὶ παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, (διὰ τὴν ἔνωσιν), (Chairman of commission to confer with eastern orthodox and old catholic churches) καὶ ἐκεῖθεν θὰ μεταβῆ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ Βελιγράδιον, τὸ Βουκουρέστιον, καὶ ἂν δυνηθῶ, θὰ ἔλθω εἰς ἐπικοινωνίαν καὶ μετὰ τῶν Ρώσων κληρικῶν. Σκέπτομαι νὰ ἀνταμώσω, εἰ δυνατόν, καὶ τὸν Ρώσσον Μητροπολίτην Πλάτων· αὐτὴν τὴν ἀποστολὴν ἔχω ἤδη, μεταβαίνων εἰς Εὐρώπην».

Τὸ θέμα τοῦτο τῆς ἐνώσεως ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν, ἀπαντήσας εἶπον, εἶνε θέμα, ὅπερ τελευταίως ἀπασχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ ὅλους τοὺς Ἑλληνας κληρικούς, καθ' ὅσον διὰ νὰ ἐκπληρωθῆ πραγματικῶς ἡ ἐντολὴ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, διὰ τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ λέγοντος *«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ Ἔθνη»*, (Ματθ. 82, 19) εἶνε ἀνάγκη, ὅπως, ὅλος ὁ

χριστιανικός κόσμος, εἶνε ἠνωμένος, καὶ ὡς τοιοῦτος νὰ ἐργασθῆ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ποιομένου.

«Αὐτὸ τοῦτο, μοῦ εἶπεν ἀπαντήσας, εἶνε τὸ ὄνειρόν μου, ἀφ' ἧς στιγμής ἀνῆλθον εἰς τὸ μέγα ἀξίωμα τῆς Ἐπισκοπιατικῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσω, εἶνε καὶ τὸ ὄνειρόν ὅλων περιίπου τῶν κληρικῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν ἀνήκω. Καὶ μάλιστα πάντες ἔχομεν γνώμην, ὅτι βάσις τῆς ἐνώσεως ὅλων τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν δεόν νὰ εἶνε ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ ἐκκλησία, ὡς ἀρχαία, καὶ διότι ἐν αὐτῇ κυριαρχεῖ καὶ δεσπόζει τὸ τέλειον καὶ ἀληθὲς χριστιανικὸν πνεῦμα».

Μάλιστα, εἶπον, ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ θρησκεία πορεύεται, χωρὶς νὰ παρεκκλίνῃ, συμφώνως πρὸς τὰς Ἀποστολικὰς τοῦ Εὐαγγελίου παραδόσεις, καὶ ὅτι αἱ ἄλλαι ἐκκλησίαι ὡσι παραφύαδες τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ ἐν μέρει ἀντίθετοι πρὸς τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ἀγάπης.

«Τοῦτο εἶνε ἀληθές, μοῦ εἶπεν, ἀφοῦ ἡ παπικὴ ἐκκλησία, μὴ ἐμπορουμένη ὑπὸ τοῦ γνησίου χριστιανικοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης, ἐδείχθη ἐγωϊστικὴ καὶ ἀνταρτικὴ, καὶ προσεπάθησε δι' ἀπανθρώπων μέσων νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ οὐχὶ διὰ τῆς εὐαγγελικῆς εἰρήνης νὰ διαδόσῃ τὴν θείαν ἀλήθειαν, διὰ τοῦτο καὶ τοι ἐξήτησε πολλάκις τὴν ἔνωσιν ὅλων τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, δὲν τὴν ἐπέτυχεν, οὔτε θὰ τὴν ἐπιτύχῃ, ἐν ὅσῳ βασιλεύει ἐν αὐτῇ ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ ὑπεροψία ἐνώπ' ἡ ἐπισκοπιατικὴ ἐκκλησία, εἰς ἣν ἀνήκω, ἐξ ἀρχῆς ἀνεγνώρισε τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ δίκαιον τῆς Ὄρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀπεφάνθη, ὅτι δι' αὐτῆς καὶ μόνης θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ ἔνωσις ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν, καθ' ὅσον ἐν αὐτῇ βασιλεύει ἡ σεμνότης, ἡ ταπεινῶσις καὶ ἡ γνησιὰ χριστιανικὴ ἀγάπη. Διὰ τοῦτο ἅπανα ἡ ἐπισκοπιατικὴ ἐκκλησία, ἡ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἡ ἐν Εὐρώπῃ, πολλὰς μέχρι τοῦδε, ἐνδείξεις ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμῆσεως ἔδειξε πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, καὶ πολλὰ συνέδρια καὶ πολλὰς συζητήσεις ἔκαμε δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἡμεῖς, εἶπε, πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν μεταβαλνομέν εἰς τὰς πρωτεύουσας τῶν ὀρθοδόξων τούτων ἐκκλησιῶν, ὅπως ἐν συμφωνίᾳ προπαρασκευάσωμεν τὸ ἔδα-

φος, διὰ τὴν ποθομένην ἔνωσιν, ὄλων τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, ἂν τοῦτο κατορθωθῆ ἔν οἰκουμενικῇ ἐκκλησιαστικῇ Συνόδῳ· ἔνθα δέον νὰ παρευρεθῶσιν ἀντιπρόσωποι, ἐξ ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν, ἵνα παρ' ὄλων κατανοηθῆ, τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Ἐὐαγγελίου, διὰ ἀληθῆ χριστιανικὴν ἀγάπην».

Αὐτὰ περίπου μοι εἶπεν ἐκεῖ ὁ Σος ἐπίσκοπιανὸς οὗτος Ἐπίσκοπος, περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου θέματος, τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

Τὸν ἠὲχαρίστησα ἐγκαρδίως, ὡς καὶ ὁ μαζύ μου Ἕλληνας, διὰ τὰ λαμπρὰ καὶ ἔξοχα αἰσθήματά του ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησα, ὅτε μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψα πρὸς ὕπνον ἔχων πάντοτε ἐν τῇ διανοίᾳ μου, τοὺς πλήρεις ἀγνοῦ αἰσθήματος λόγους του διὰ τὴν ἡμετέραν φυλὴν καὶ πρὸ πάντων, διὰ τὴν Ὁρθόδοξον χριστιανικὴν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, ἣν πολλάκις ἀνόητοι καὶ μοχροὶ, πολλοὶ ἐξ ἡμῶν, ὕβρισαν καὶ ἐγλύσαν.

Τέλος ἡ Μαυριτανία κατὰ τὴν 10 μ. μ. τῆς Παρασκευῆς ἔφθασεν εἰς τὸ Σέρμπουργ (Chermbourg) Γαλλικὴν ἀκτὴν.

Ὁ Ἐπίσκοπος Δάρλινκτον ἠθέλησε νὰ με διευκολύνη, ἵνα ἀποβιβασθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸ Σερμπούργ, ὅπου καὶ ἐκεῖνος· ἐγὼ ὅμως εὐχαριστήσας δὲν ἐδέχθην, διότι ἤθελον νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὸ Λονδίνον· ἔνεκα τούτου ἔπρεπε νὰ ἀποβιβασθῶ εἰς τὸ Σάουθ Χάμπτον (Southampton).

Κατὰ τὴν 10 π. μ. τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἐφύγομεν διὰ τὸ Σάουθ Χάμπτον, ἀφοῦ πρῶτον ἀπεβιβάσθησαν, ὅσοι ἦσαν διὰ Παρισίους εἰς τὸ Σέρμπουργ, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ φίλος μου Ἐπίσκοπος κ. Δάρλινκτον μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ.

Βαδίζομεν τέλος πρὸς τὸ Σάουθ Χάμπτον· ὁ καιρὸς εἶνε ἄριστος, μόνον φαίνονται νέφη ἐπάνω τῆς θαλάσσης (ὀμίχλη)· τοῦτο ἀναγκάζει τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἀρμοδίους νὰ συρρίζωσι δαιμονιωδῶς.

Διερχόμεθα περίξ τοῦ λιμένος ἐκείνου μὲ μικρὰν ταχύτητα· παρατηροῦμεν ἐκεῖ πλεῖστα ὅσα πλοῖα Ἄγγλικά διαφόρων εἰδῶν. Εἰς τὰς 3 μ. μ. ἐφθιάσαμεν εἰς τὸν λιμένα ἐκείνου τοῦ

Σάουθ Χάμπτον· εἴμην ὅλος χαρὰ, διότι ἐφρόνουν, ὅτι ἔπειτα ἀπὸ μίαν ἑβδομάδα ἔμελλον νὰ φθάσω εἰς τὴν προσφιλεῖ πατριίδα. Κατόπιν ἐξῆλθον τοῦ Ἀτμοπλοίου καὶ σιδηροδρομικῶς μετέβην εἰς Λονδῖνον.

Η ΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Τὸ Λονδῖνον εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀγγλίας καὶ εἶνε, ὡς γνωστόν, ἡ πολυανθρωποτέρα πόλις τοῦ κόσμου, ἀφοῦ ἔχει 7 σχεδὸν ἑκατομμύρια κατοίκους. Κεῖται δὲ παρὰ τὸν ὠκεανὸν καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Τάμεσιου.

Τί ὅμως ἔκπληξις ;

Ἐν τῷ Ἀγγλικῷ ἐδάφει, καὶ ἰδίως ἐν Λονδίῳ, δὲν εὐρίσκει τις τὴν τελειότητα, οὔτε εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς, οὔτε εἰς τὰς ὑπογείους ἠλεκτρικὰς τοιαύτας, οἷαν εὐρίσκει ἐν Ἀμερικῇ· ἐξ ἄλλου δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, φαίνονται ἀκόμη ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῷ Γαλλικῷ ἐδάφει, τὰ ἴχνη τοῦ μεγάλου καὶ καταστρεπτικοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ὅστις ἔχει τόσον ἐπιδράσει ἐκεῖ, ὥστε τὰ ἔργα νὰ μένωσιν ἀκόμη στάσιμα.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Κυριακὴν μετέβην ἐκ τοῦ ξενοδοχείου εἰς τὸν ἐκεῖ Ἑλληνικὸν Ναόν, τῆς « Ἁγίας Σοφίας ».

Ὁ Ναὸς οὗτος εἶνε Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ καὶ εἶνε ἐκτισμένος ἐν γωνίᾳ· ἔχει περίξ μικρὸν κῆπον καὶ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, ἔχει δὲ καὶ οἰκίαν διὰ τὴν κατοικίαν τοῦ Νεωκόρου.

Ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ τούτου ἔχει τὸ σχῆμα Σταυροῦ· ἐπομένος παρουσιάζει κάτι τι ἕκτακτον καὶ λαμπρὸν φαινόμενον εἰς τὸν παρατηροῦντα τοῦτον μακρόθεν. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἐκπλήσσει τὸν διερχόμενον ἐκεῖθεν ἐπισκέπτην εἶνε ὁ ἐσωτερικὸς λαμπρὸς αὐτοῦ διάκοσμος. Ἐν πρώτοις βλέπει τις τὴν μεγαλοπρεπεστάτην αὐτοῦ ἕξω θύραν, ἡ ὁποία εἶνε μετὰ τὴν κιγκλιωτὴν τοῦ δρόμου θύραν. Κατόπιν εἰσερχόμενός τις ἐντὸς παρατηρεῖ τὴν ὄλην διακόσμησιν εἰς ἀνθοῦσαν κατάστασιν καὶ εἰς πλήρη μεγαλοπρέπειαν. Ἄνωθεν, ἐντὸς τοῦ μεγίστου τρούλλου, ἔχει τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-

στοῦ διὰ ψηφιδωτῆς τέχνης μετὰ διαφόρων χρωμάτων. Ἐχει τὰ καθίσματα ὅλα ἐσκαλισμένα ἐκ ξύλου καρυᾶς πολυτελέστατα ἀλλὰ καὶ πολυδαπανώτατα. Ἐπὶ δὲ τοῦ λαμπροῦ τεμπλέου, τὸ ὁποῖον εἶνε ὄλον ἐκ ξύλου καρυᾶς ἐσκαλισμένον, κείνται αἱ Ἱεραὶ Εἰκόνες. Ἐν τῷ μέσῳ ἀναρτῶνται ἐκ τῆς ὀροφῆς δύο, εἰς σχῆμα σταυροῦ, πολυτελέστατοι ἐξ ἀργύρου πολυέλεοι. Ἐχει λαμπρὰ ἱερὰ σκεύη. Τὸ Ἅγιον Βῆμα εἶνε ἐστρωμένον διὰ πολυτελεστάτου ὑφάσματος. Καὶ τέλος ὅλη ἡ ἐπίπλωσις του εἶνε λαμπροτάτη καὶ τιμῆ ὄντως τοὺς ἐκεῖ πολυταλάντους ὁμογενεῖς μας.

Ἀνεμνήσθημεν τότε τοὺς πρόην ἐκεῖ Ἀρχιμανδρίτας καὶ Ἱερατικούς προῖσταμένους τανῦν δὲ διαπρεπεῖς Ἱεράρχας ἐν τῇ φιλῆ πατριδί μας· ἦτοι τὸν Σον Ἀρχιεπίσκοπον Ζακύνθου κ. Διονύσιον, ὡς καὶ τὸν φίλον Ἐπίσκοπον Πατρῶν κ. Ἀντώνιον Παράσχην, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ καλοῦ τρόπου των καὶ τοῦ Ἱεροῦ κηρύγματός των προσέφερον ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὴν μεγάλην καὶ ἀνεπτυγμένην ἐκείνην Ἑλληνικὴν κοινότητα τοῦ Λονδίνου.

Ἦτο τότε ἡ μεγάλη ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς. Παρίστατο κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Κύριλλος Βασιλείου χωρὶς νὰ εἶνε Ἱερουργός· Ἱερουργοὶ ἦσαν οἱ δύο ἐκεῖ Ἀρχιμανδρίται· ἦτοι ὁ Ἀρχ. κ. Παγώνης καὶ ὁ Ἀρχ. κ. Ἰλαρίων Βαρζέκας.

Ἄλλ' ὅμως ἡ ἐν τῷ Ναῷ τάξις, ὡς καὶ ὅλη ἡ τελεσθεῖσα Ἱερουργία, οὐδεμίαν ἢ πολὺν σμικρὰν ἐντύπωσιν προῦξένησεν εἰς ἐμέ.

Πρῶτον μὲν, διότι ὅλοι οἱ ἱεροὶ ὕμνοι, ἀπὸ τῶν Καταβασιῶν μέχρι τοῦ τέλους τῆς δοξολογίας, ἀνεγνώσθησαν ἀντὶ νὰ ψαλλῶσιν, ἐνῶ γνωρίζομεν, ὅτι οἱ ἱεροὶ ὕμνοι ἐμελοποιήθησαν, παρὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων, νὰ ψάλλωνται ἐπ' ἐκκλησίας, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως, δὲν παρουσιάζεται τὸ ἰδεῶδες, τὸ συγκινητικὸν ἐν τῇ Ἱερᾷ προσευχῇ. Οἱ αἰῶνες ἐκείνοι, κατὰ τοὺς ὁποίους ἐμελοποιήθησαν οἱ ἱεροὶ ὕμνοι, εἶνε οἱ χρυσοὶ αἰῶνες τῆς χριστιανικῆς λυρικῆς ποιήσεως· ἐπομένως

πρέπει οὔτοι μὲ ὄλην τὴν κατάνυξιν νὰ ψάλλονται παρὰ τῶν εὐλαβῶν πιστῶν. Ἀναγινώσκονται δὲ μόνον τὰ κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ οὐχὶ οἱ μελοπεποιημένοι ἱεροὶ ὕμνοι.

Δεύτερον δὲ, διότι ἡ παράστασις καὶ τῶν δύο ἐκεῖ ἐφημεριῶν Ἱερῶν δὲν παρουσίαζεν ἐκείνην τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν Μεγάλην ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε ἔπρεπε νὰ παρακληθῆ ὁ παριστάμενος ἐκεῖ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν Λειτουργίαν καὶ νὰ δώσῃ οὕτω τὸ πρέπον κλέος εἰς ὄλην τὴν Ἱερὰν ἐκείνην τελετὴν.

Ἄλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προὔξενησεν εἰς ἐμὲ μεγίστην ἐντύπωσιν δὲν εἶνε μόνον ἡ ἀπλῆ ἀνάγνωσις τῶν ἱερῶν ὕμνων, ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἐλεεινότερον. Ἴδου αὐτό.

Μόλις ἤρχισεν ἡ Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κ. Παγώνη, ἀμέσως ἀναφαίνεται τοποθετημένος εἰς τὸν γυναικωνίτην, ἢ πλησίον αὐτοῦ, ὁ ἐκκλησιαστικὸς χορὸς.

Ἄλλὰ τί χορὸς; Ἐχουσι προσλάβει, ὅλως ἀτόπως, οἱ ἐκεῖ ἀρμόδιοι, γυναικᾶς τε καὶ ἄνδρας καὶ δι' αὐτῶν ἔχουσι σχηματίσει ἐκκλησιαστικὸν χορὸν, ἵνα ψάλλῃ τοὺς ἱεροὺς ἐκεῖ ὕμνους. Καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλ' οἱ πλείστοι, ἐκ τῶν τοῦ χοροῦ ἐκείνου δὲν εἶνε Ἕλληνες· ἐπομένως δὲν πρεσβεύουσι τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν δόγμα—δυνατὸν νὰ εἶνε καὶ Ἑβραῖοι! — Ἄλλὰ τὸ χειρίστον τῆς καταστάσεως ἐκείνης ἦτο, ὅτι ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐκείνῃ χορῷ ὑπῆρξε μία γυνή, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν, ὅτι εὗρισκετο εἰς ἄσημον θέατρον, διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖ κάμνει τὴν ἰδίαν ἐμφάνισιν τῆς παρουσιάζεται λοιπὸν, ὡς μαινομένη, τρόπον τινὰ, ὀρχιστρίς εἰς τὸ ἀκροατήριον εἰς τοὺς ἐκεῖ ἐκκλησιαζομένους πιστοὺς.

ὦ φρίκη! ὦ φρίκη! εἶπον τότε, πῶς κατήνησαν οἱ ἱεροὶ τόποι! Ἄς νομοθετοῦσιν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὅτι οἱ ψάλλοντες ἐπ' ἐκκλησίας δεόν νὰ ἔχωσι τὸ αὐτὸ δόγμα, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ψάλλωσιν εὐπρεπῶς καὶ μετ' εὐλαβείας, καὶ ὅτι αἱ ἄταικτοι φωναὶ καὶ οἱ θηλυμανεῖς φθόγγοι ἀπαγορεύονται, οἱ ἐκεῖ ὅμως ἀρμόδιοι δὲν τὰ ἀκούουσι.

Διὰ τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην μας, εἶνε ἀνάγκη, καὶ μάλιστα ἐπείγουσα, νὰ ἀποσταλῇ ἴδιος Ἐπίσκοπος διὰ τὰς ἐν Εὐρώπῃ Ἑλληνικὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἵνα, οὕτω πῶς, διαφυλαχθῇ τὸ ἱερόν καὶ τὸ ἐθνικόν μας ἐκεῖ αἰσθημα, ἄλλως, σὺν τῷ χρόνῳ, τῇ ἀνοχῇ πολλὰκις καὶ τῶν ἐκεῖ ἀρομίδιων, οἱ ἱεροὶ ἐκεῖ τόποι, καὶ αἱ ἱεραὶ ἐκεῖ ἐκκλησίαι θὰ καταστήσῃσι τόποι ὠρισμένοι, οὐχὶ διὰ τὴν θρησκευτικὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν μας διδασκαλίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἄσεμον τέρψιν τῶν ἐκεῖ φοιτούντων.

Τέλος μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἡ ὁποία ἐτελείωσεν εἰς τὴν 1 μ. μ. ὥραν, μετέβην μετὰ τοῦ Νεωκόρου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον εἰς τὸ ὅποιον αὐτὸς ἦτο Διευθυντής.

Τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Νεωκόρου, Δ. Γκλαβᾶ καλουμένου, εἶνε, ὡσὰν οἰκογενειακὸν καὶ εὐρίσκει τις ἐν αὐτῷ οἰκογενειακὴν καὶ ἀρίστην περιποίησιν. Ὁ κ. Γκλαβᾶς ἐξ ἄλλου, φαίνεται ἄνθρωπος πολὺ ἀνεπτυγμένος καὶ γνώστης πολλῶν ἐκεῖ πραγμάτων καὶ συμβουλεύω τοὺς διερχομένους ἐκ Λονδίνου ὁμογενεῖς μας νὰ τὸν ἀνταμώσωσιν.

Ο ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΑΙ ΓΝΩΜΑΙ ΑΥΤΟΥ

Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τούτῳ, τοῦ κ. Γκλαβᾶ, διέμενε καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, περὶ οὗ εἶπομεν ἀνωτέρω· εἶχεν ἔλθει ἐν Λονδίῳ μετὰ τινων Βουλευτῶν καὶ ἄλλων ἐπισήμων ἐκ Κύπρου προσώπων, ὅπως ἐργασθῶσι διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Συνητηθήμεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ξενοδοχείου, τοῦ προσέφερον τὰ σέβη μου καὶ τοῦ ἐδήλωσα τὴν ταυτοτήτά μου, μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως. Διέγνωσα εὐθὺς ἀμέσως τὸ σοβαρὸν τοῦ χαρακτῆρός του, ἀλλὰ καὶ τὸ ταπεινὸν καὶ εὐγενὲς αὐτοῦ αἶσθημα. Παρατήρησα δὲ ἐξ ἄλλου, ὅτι ἔχει γνώσεις καὶ κρίσεις μεγάλας. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ μὲ ἐξέπληξεν ἦτο τὸ σεβίασμιον τοῦ προσώπου του. Εἶνε ἡλικίας κληρικὸς ἕως 65 ἐτῶν, μὲ λευκὴν γενεαίδα, ἔφερε δὲ τὴν Ἱερατικὴν του ἐνδυμασίαν. Ὅταν δὲ ἐπρόκειτο νὰ συζη-

τήση ἐσκέπτετο πρῶτον διὰ τὰ ἐκφρασίῃ κατόπιν συγκεκριμένως. Ὁ λόγος περιστράφη διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Κύπρου καὶ τί τοὺς εἶπεν ὁ Λόυδ Τζώριτς καὶ τί ὁ Πρωθυπουργὸς τότε Ἐλευθέριος Βενιζέλος· ἔχουν μεγάλην, μοὶ εἶπε, πεποίθησιν καὶ ἐλπίδα διὰ τὴν ἔνωσιν· ἐξ ἄλλου, ἔχουσιν ἀπόφασιν, διὰ δημοψηφίσματος, τὰ παραχωρήσωσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν πλείστας ὕσας εὐκολίας, ἀρκεῖ τὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἔνωσιν.

Κατόπιν περιστράφη ἡ συζήτησις εἰς τὸ θέμα περὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν· δηλ. τῆς Ἀγγλικανικῆς ἢ Ἐπισκοπιανικῆς μετὰ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἐκκλησίας, ἐκ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἐπισκόπου Δάρλινκτον ἐξ Ἀμερικῆς εἰς Εὐρώπην, ὅστις κατὰ τὰ συμπεφωνημένα μᾶς περιέμενεν ἐν Παρισίοις. Κατὰ τὴν συζήτησιν, ἀνέφερον ἐγὼ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἰσχυρίζονται οἱ Δυτικοὶ, ὅτι δηλ. οἱ ἐν τῇ Ἐπισκοπιανικῇ ἐκκλησίᾳ κληρικοὶ δὲν ἔχουσι χειροτονίαν, ἀλλ' ὡς οἱ ἄλλοι διαμαρτυρούμενοι ἔχουσιν αὐτοχειροτονηθῆ ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ κατόπιν εἶνε πολίται, οὕτω καὶ οὗτοι, καθ' ὅσον χωρισθέντες ἐκ τῆς παπικῆς ἐκκλησίας, δὲν ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τῆς χειροτονίας των, ἔνεκα τούτου φρονοῦσιν, ὅτι δὲν πρέπει τὰ γίνῃ λόγος περὶ κληρικῶν τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἀλλὰ περὶ λαϊκῶν. Τότε ὁ Μακαριώτατος, λίαν εὐκρινῶς, μοῦ διεσάφισε τὸ θέμα τοῦτο.

Ναὶ, εἶπε, γνωρίζω τὴν κακόβουλον ταύτην σκέψιν, διὰ τὴν Ἐπισκοπιανικὴν ἐκκλησίαν, τῶν παπιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐκφράζονται οὕτως, ἔνεκα φθόνου, ἵνα μὴ πραγματοποιηθῆ ποτὲ ἡ ἔνωσις μετὰ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἀλλ' ἔχει βεβαιωθῆ, ὅτι κληρικός τις Καθολικός· δηλ. χειροτονημένος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν καὶ τῆς μεταδόσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, προσεχώρησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην καὶ ἐχειροτόνησε τοὺς πρῶτους, οἵτινες, οὕτω πῶς, ἐξηκολούθησαν μέχρι σήμερον τὴν χειροτονίαν· ἐπομένως εἶνε ἱερωμένοι, οἱ ἐν τῇ Ἐπισκοπιανικῇ ἐκκλησίᾳ κληρικοὶ, ὥστε οἱ ζητοῦντες τὴν ἔνωσιν Ἐπισκοπιανοὶ κληρικοὶ ὧσιν ἐν τάξει, ἠδυσχερῆστα εἰς ταῦτα τὸν Μακαριώτατον καὶ ἐθαύμασα τὴν ἐνημερότητα του εἰς τὰ τοιοῦτου εἶδους ζητήματα. Κατόπιν περιστράφη

ὁ λόγος διὰ τὰ ἐν Ἀμερικῇ πράγματα, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ ἐκεῖ Ἑλληνισμοῦ, καὶ ἰδίως τοῦ προορισμοῦ καὶ τῶν ἐνεργειῶν ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ καλοῦ, τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων κληρικῶν.

Εἶπον εἰς τὸν Μακαριώτατον, ὅτι ἐν Ἀμερικῇ οἱ Ἕλληνες ἔχουσι πολὺ προοδεῦσαι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των, καὶ ὅτι εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν πάτριον θρησκείαν, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν ἐξαιρέσεων, περὶ ὧν λέγομεν ἀνωτέρω. Τὸ μόνον, ὅπερ ἔχουσιν ἄσχημον, εἶπον, εἶνε ἡ κενοδοξία, ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ ἐκ τούτων διαίρεσις των. Ἄλλ' εἰμεθα εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι τὴν κακὴν τακτικὴν, τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων, τὴν ἀνεχαίτισε κάπως ἡ ἐκ μέρους τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχεῖου κατ' ἀρχὰς, καὶ κατόπιν, ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποστολὴ εὐπαιδευτῶν καὶ δραστηρίων ἐφημερίων, οἱ ὅποιοι ἐδίδαξαν, καὶ διδάσκουσιν ἐκεῖ, τὰ πρέποντα, διὰ τὴν ἀναπτέρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ αἰσθήματός μας ἐν τῇ ξένη ταύτῃ χώρᾳ τῆς Ἀμερικῆς. Πρὸς δὲ, καὶ ἡ ἐκεῖ ἔλευσις πρὸ τίνος τοῦ Μητροπολίτου κ Μελετίου, καὶ ὁ διορισμός ἐκεῖ, ὡς Συνοδικοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ Ἐπισκόπου Ροδοστόλου, συνετέλεσαν, καὶ ἤθελον περισσότερον συντελέσει εἰς τὴν λαμπρὰν σταδιοδρομίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Ἀμερικῆς, ἂν ἐδίδοτο τελευταίως μεγαλειτέρα προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸν διορισμὸν τῶν ἐφημερίων, καθ' ὅσον πολλοὶ, μὰ πάρα πολλοὶ, ἐκ τῶν συναδέλφων μας ἱερέων, ἐφάνησαν καὶ φαίνονται ἔλλειπεις ἐν τῇ ἐφημεριακῇ των ἐκεῖ σταδιοδρομίᾳ.

Διὰ τοὺς τοιοῦτους χρειάζεται ἐπισκοπικὴ δραστήριος ἐνέργεια, ὅπως διορθωθῶσιν ἢ ἀνακληθῶσιν ἐξ Ἀμερικῆς. Ὁμοίως χρειάζεται τοιαύτη ἐνέργεια, ἵνα μὴ μεταβαίνωσιν ἱερεῖς ἀπαιδευτοὶ καὶ ἀμόρφωτοὶ εἰς Ἀμερικὴν, καὶ παρίστανται ἐκεῖ ὡς Ἕλληνες ἱερεῖς, δηλ. ἱερεῖς μᾶς ἀρχαίας καὶ δεδοξασμένης φυλῆς. Εἰς τοῦτο θὰ συντελέσῃ ἡ μερίμνα τῶν ἐν Ἀθῆναις ἀρμοδίων, ὅπως ἀποσταλῶσιν οὐχὶ εἰς, ἀλλὰ

τρεις δραστήριοι, εὐπαίδευτοι καὶ ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν ἱερὰν ἐκεῖ ἀποστολὴν τῶν Ἐπίσκοποι. Ἡμεῖς πρὸ ἐτῶν, διὰ τοῦ ὑπομνήματός μας πρὸς τὴν I. Σύνοδον, εἶπομεν τὰ πρέποντα διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων ἐν Ἀμερικῇ, καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν δραστηρίων καὶ εὐλαβῶν Ἐπισκόπων.

Μὲ συνεχάρει δὲ τότε, ὁ Μακαριώτατος, διὰ τὴν πρέπουσαν διατύπωσιν τοῦ θέματος τούτου, τὸν ἠὲχαρίστησα καὶ τὸν ἀπεχαιρέησα μὲ τὴν πρέπουσαν εὐλάβειαν.

Ἡμέρα Τρίτη 19 Μαΐου.— Προετοιμασθεὶς ἀνεχώρησα ἐκ Λονδίνου τὴν πρωτὴν τῆς ἡμέρας ἐκείνης σιδηροδρομικῶς διὰ τὸ Δόβερ. Τὸ Δόβερ εἶνε μικρὰ πόλις Ἀγγλικὴ παράλιος, ἐκ τῆς ὁποίας μεταβαίνει τις ἀτμοπλοικῶς εἰς διάστημα δύο ὥρῶν εἰς τὸ Καλαί, Γαλλικὴν ἀκτὴν.

Ἀπὸ τὸ Καλαί ἀνεχώρησα σιδηροδρομικῶς εἰς τὰς 4 μ. μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας διὰ Παρισίους, ὅπου ἔφθασα τὸ ἑσπέρας.

Τὸ Παρίσιον εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας καὶ εἶνε πόλις ὑπερρωμένη διὰ 18 ἕως 20 φρουρίων καὶ πολλῶν ἀκόμη προχωμάτων. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει λαμπρὰ προάστεια καὶ λαμπρὰς λεωφόρους. Ἐχει λαμπρὰς πλατείας καὶ ἄλλα ἀξιοθέατα μέρη, οὕτως ὥστε, κατὰ τὴν διαρρῦθμιν καὶ τ' ἄλλα, τὸ Παρίσιον ἔχει τὰ πρωτεῖα ὅλων τῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης. Ἐχει δὲ πληθυσμὸν περίπου 2 1/2 ἑκατομμυρίων κατοίκων καὶ ἐκτείνεται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα.

Ἐν Παρισίοις ἐπεσκέφθην τὸ ἐκεῖ Προξενεῖον, ἐνθα ὁ κ. Προξενος, πολὺ εὐχαρίστως, μὲ συνέδραμεν εἰς πάσαν μου ὑπόθεσιν, τὸν ἠὲχαρίστησα. Κατόπιν ἀντάμωσα τὸν ἔμπορον κ. Φακὴν ἐκ Πατρῶν καταγόμενον, μέτοχον δὲ τῆς ἐκεῖ ἐκδιδομένης Ἑλληνικῆς ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδος «**τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος**», ὡς ὁμοίως καὶ τὸν Συντάκτην αὐτῆς καὶ Διευθυντὴν κ. Πλούταρχον Οἰκονομίδην. Τοὺς συνεχάρην καὶ τοὺς δύο, διὰ τὴν ἀρίστην ἔμπνευσίν των, ἵνα ἐκδόσωσιν ἐν Παρισίοις Ἑλληνικὴν Ἐφημερίδα, ἣ ὁποία ἔχει προορισμὸν νὰ προσφέρῃ σπουδαίας Ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς ὑπηρεσίας εἰς

τὸ Ἔθνος καὶ τὴν φυλὴν μας, καὶ τοὺς ηὔχθη τὰ βέλτιστα ἔνεργράφην δὲ καὶ συνδρομητής.

Ἐν Παρισίοις ὑπάρχει λαμπρὸς ἰδιόκτητος Ἑλληνικὸς Ναὸς μὲ δύο Ἐφημέριους καὶ μὲ οἰκοδομὰς πλησίον τοῦ Ναοῦ διὰ τὴν κατοικίαν τῶν Ἱερῶν.

Ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῶν Παρισίων ποικίλει ἀπὸ 10 ἕως 12 χιλιάδας ψυχάς, ἐξ ὧν ἀμπολλαὶ οἰκογένειαι καὶ πολλοὶ φοιτηταί.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἐκπλήσσει τινὰ ἐκεῖ εἶνε, τὸ ὅτι, οὔτε ἐν Λονδίῳ, οὔτε ἐν Παρισίοις, οὔτε εἰς καμίαν Ἑὐρωπαϊκὴν πόλιν ὑπάρχει Ἑλληνικὸν Σχολεῖον πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἀθανάτου Ἑλλην. γλώσσης. Διὰ τοῦτο τὰ Ἑλληνόπαιδα ἐν Παρισίοις, ὡς καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Εὐρώπης, μετὰ δυσκολίας προσφέρουσι τὰς Ἑλληνικὰς λέξεις!

Ἐμαῖθον δ' ὅμως τελευταίως, ὅτι ἐν Παρισίοις, διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Μεγάλης Ἑλλάδος κ. Πλουτάρ. Οἰκονομίδου, ὡς καὶ ἄλλων, ἐγένετο ἐνέργεια καὶ ἤρξατο νὰ λειτουργῇ ἐκεῖ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον· ἐλπίζεται δ' ὅτι, σὺν τῷ χρόνῳ, θὰ λάβῃ εὐχάριστον τροπὴν τὸ θέμα τοῦτο. Καὶ θὰ λειτουργήσῃ Ἑλλην. Σχολεῖον, οὐ μόνον ἐν Παρισίοις, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν Ἑὐρωπαϊκὴν πόλιν, ἐνθα διαμένουσιν Ἕλληνες. Ἐξ ἄλλου δὲ πρέπει καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ ἄμεσον ἐνέργειαν, διὰ τὴν ἵδρυσιν καὶ τὴν συντήρησιν ἐκεῖ Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐμπείρων καὶ ἐπιμελῶν Διδασκάλων.

Ἄν οἱ ἐν Εὐρώπῃ ἀνεπτυγμένοι καὶ πλούσιοι Ἕλληνες ἀδιαφοροῦσιν, ὅπως διόλου, ὡς δείκνυται, διὰ τὴν λειτουργίαν Ἑλληνικῶν Σχολείων, τί πρέπει νὰ εἰπωσιν οἱ ἐν Ἀμερικῇ Ἕλληνες; οἱ ὅποιοι οὔτε τὴν πρέπουσαν ἀνάπτυξιν ἔχουσιν, οἷαν ἔχουσιν οἱ ἐν Εὐρώπῃ, οὔτε τὰ πρέποντα, ὡς ἐκεῖνοι μέσα; Ἄλλ' ὅμως, διὰ τὴν λειτουργίαν ἐκεῖ Ἑλληνικῶν Σχολείων, δείκνύουσιν ὅλην τὴν μεριμάν των καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των. Ἐπομένως οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς δείκνυν-

ται, ὅτι ἔχουσι μεγαλειτέραν φιλοπατρίαν ἀπὸ τούς ἐν Εὐρώπῃ τοιούτους.

Διὰ τοῦτο, χάριν αὐτοῦ καὶ μόνον τοῦ σπουδαιοτάτου θέματος, δέον οἱ ἀρμόδιοι, ὡς εἶπομεν ἄνωτέρω, νὰ μεριμνήσωσιν, ὅπως ἀποσταλῇ ἀμέσως ἴδιος Ἐπίσκοπος διὰ τὰς ἐν Εὐρώπῃ Ἑλλην. Κοινότητας. Ἐκ Παρισίων ἀνεχώρησα σιδηροδρομικῶς διὰ τὴν Μασσαλίαν, πόλιν μεγάλην, ἣ ὁποία ἔχει ἕως 500 χιλ. πληθυσμὸν, καὶ εἶνε τὸ ἐπίνειον τῶν Παρισίων, καὶ σχεδὸν ὅλων τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Γαλλίας. Ἡ Μασσαλία εἶνε ἡ ἀρχαία ἀποικία τῶν Φωκαέων. Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ Ἑλληνικῆ Κοινοῦτης ἀρκετὰ πολυπληθῆς καὶ οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος· ἔχουσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐπισήμους καὶ ἐπιφανεῖς Ἑλληνας. Ὑπάρχει ἐπίσημος Ἑλλην. Ναὸς μετὰ δύο καλῶν ἱερέων. Ἐν Μασσαλίᾳ ἦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἱερατικὸς προεστίαμενος καὶ ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Γερμανὸς Κυλιγᾶς. Ἐν Μασσαλίᾳ ἔτυχε ἀρίστης συνδρομῆς παρὰ τοῦ Βασιλείου Συνεβριώτου ἐξ Ἁλυσσοῦ τῶν Πατρῶν καταγομένου, τὸν ἠὲχαρίστησα καὶ τὸν ἀπεχαιρέτησα.

Ἐκ Μασσαλίας ἀνεχώρησα σιδηροδρομικῶς διὰ τὴν Βινεμίλλαν (Vinemille) τὸ σύνορον Γαλλίας-Ἰταλίας. Διερχόμεθα ἐν μέσῳ θαυμασιῶν τοπειῶν πλησίον τῆς θαλάσσης· εἶνε λαμπροτάτη ἡ ἄποψις. Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Βινεμίλλαν τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς τὰς 2 1)2 μ. μ (Vinemille) Ἡ Βινεμίλλα εἶνε ἔδαφος Ἰταλικόν. Πρὶν πατήσωμεν τὸν πόδα μας ἐπὶ τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους, ἐγένετο ἐπιθεώρησις παρὰ τῶν Γαλλικῶν ἀρχῶν μήπως φέρομεν διάφορα ἐμπορεύματα, ἀλλὰ πρὸ πάντων, μήπως φέρομεν μαζύ μας πλεόν τῶν χιλίων Γαλλικῶν φράγγων— νόμισμα Γαλλικόν—, καθ' ὅσον ἀηγορεύετο ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐδάφους ἢ ἐξαγωγή πλεόν τῶν χιλίων Γαλλικῶν φράγγων. Τέλος μετὰ τὴν αὐστηροτάτην ἐπιθεώρησιν εὐρέθημεν ἐπὶ τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους· δηλ. ἐντὸς τῆς πόλεως Βινεμίλλας.

Ἡσθάνθην τότε ἀμέσως τὴν διαφορὰν· ἐνῶ ἐν τῷ Γαλλικῷ ἐδάφει ἐβασίλευεν ἡ κίνησις καὶ ἡ ζωὴ εἰς ὄλα, τοῦναντίον δὲ

ἐν τῷ Ἰταλικῷ ἐβασίλευεν ἡ στασιμότης εἰς τὰ ἔργα, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν.

Τέλος εἰς τὰς 3 π. μ. τῆς ἐπομένης ἡμέρας Τετάρτης ἀνεχώρησα ἐκεῖθεν σιδηροδρομικῶς διὰ Γένουαν ἢ Γένοβαν· παρὰ λιον Ἰταλικὴν πόλιν.

Ἐν τῷ Τραίνῳ ἐγνωρίσθην μετὰ τινος Γάλλου Ἰερέως Οὐνίτου ὀνομαζομένου Χαραλάμπους, Ἑλληνομαθοῦς, διότι ἐχρημάτισεν Ἰερεὺς καθολικὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἦτο Γάλλος Οὐνίτης (uniti cum romaia ecclesia), ἐξ ἐκείνων, οὓς ὁ Πάπας ἀποστέλλει ἐνίοτε πρὸς κατήχησιν τῶν Ἑλλήνων! Ἔνεκα τούτου καὶ αὐτοὶ διατηροῦσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐν μέρει τάξιν τῶν Ὀρθοδόξων, ἀναγνωρίζουσιν ὁμῶς τὴν ἐν τῷ Συμβόλῳ τῆς πίστεως προσθήκην τῶν παπιστῶν, ὡς καὶ τὸν Πάπαν ἀρχηγὸν τῆς ὅλης ἐκκλησίας. Ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἰδιωτισμοὺς ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ. Εἶχον ἄλλο κέντρον οὗτοι τὴν Δαλματιὰν καὶ τὴν Τρανσυλβανίαν.

Διευθυνόμεθα πρὸς τὴν Γένουαν, διερχόμεθα πάντοτε δι' ὑπογείων συρίγκων καὶ ἐν μέσῳ βουνῶν καὶ πετρώδους γῆς.

Ὁ φίλος μου, ὁ Οὐνίτης Ἰερεὺς, διαβάζει εὐχὰς τινὰς ἀπὸ τῆς θεσπῶς του· ὅπου μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐρωτηθεὶς παρ' ἐμοῦ τί ἀνεγίνωσκεν; «ἐδιάβασα, μοῦ εἶπε, μίαν εὐχὴν καὶ παρὰ κλησιν εἰς τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν μιᾶς ψυχῆς....» Ἐφαίνετο δὲ οὗτος πολὺ ἔξυπνος ἄνθρωπος, διὰ τοῦτο καὶ χωρὶς νὰ πιστεύῃ πράττει ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἐπιβάλλει τὸ καθῆκον ὡς Οὐνίτου Ἰερέως· πολλὰ εἶπομεν ἐν τῷ μεταξύ, πολλὰ συνεζητήσαμεν. Παρετήρησα, ὅτι εἰς ὅλα ἤτο ἐνήμερος μέχρι λεπτομερείας. Ἐφθάσαμεν τέλος εἰς τὴν Γένουαν, ὁ φίλος μου ὁ Οὐνίτης Ἰερεὺς, ἔλαβεν ἀπ' ἐκεῖ ἄλλην διεύθυνσιν· τοῦτο μὲ ἐλύπησε, καθ' ὅσον δὲν εὔρον ἐκεῖ ἄλλον πρόσωπον, ὅπως συννοηθῶ, ἔστω καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν, ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζον Ἰταλικά. Ἀπὸ τὴν Γένουαν ἀρχίζουν αἱ μεγάλαι σύρρυγκες· ὁ ταξειδιώτης αἰσθάνεται μεγίστην στενοχωρίαν ἐκεῖ, ἔνεκα τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν συνεχῶν καὶ μεγάλων συρίγκων. Εἰς μίαν δὲ ἐξ αὐτῶν συνέβη καὶ ἐν ἐπεισόδιον δηλ. ἐσταμάτισεν τὸ τραϊ-

νον ἐπὶ 15 λεπτά τῆς ὥρας· εἴμεθα πλέον ἐν τῇ γῆ εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Φθάνομεν εἰς τὸ Λιβόρνον. Τὸ Λιβόρνον κείται εἰς τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ Ἄρνου, εἶνε πόλις τῆς Ἰταλίας ἐμπορικῆ παράλιος καὶ ἔχει πληθυσμὸν ἕως 120 χιλιάδες.

Ἡ πόλις αὕτη, ὡς καὶ αἱ πλησίον ἐκεῖ κείμεναι, κατέστησαν ὀνομασταί, ἀφ' οὔτου διετροπήθησαν αἱ Ἄλπεις καὶ ἐστρώθησαν οἱ σιδηρόδρομοι καὶ ἤρχισε δι' αὐτῶν, διὰ τῶν λιμένων αὐτῶν, νὰ διεξάγῃται τὸ ἐμπόριον μεταξὺ Ἰταλίας καὶ ἄλλων Ἐθνῶν.

Ἐν Λιβόρνα διαμένουσι καὶ τινες Ἕλληνες.

Ἀπ' ἐκεῖ διηυθύνθητιν σιδηροδρομικῶς εἰς Ρώμην.

Διερχόμεθα διὰ μέσου μεγάλων καὶ μικρῶν ὀρέων καὶ τινῶν συρίγκων. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν τὴν μεγίστην ἐργατικότητα τῶν Ἰταλῶν, ἀφοῦ καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν λίθων ἔχουσι καλλιεργίης καὶ οἰκοδομήσει πολυτελεσταίας οἰκοδομάς.

Μετὰ κοπιῶδες λοιπὸν ταξίδιον σιδηροδρομικὸν ἐπὶ 18 ὄλας ὥρας ἀπὸ Βινεμίλλας, ἐφθάσαμεν εἰς Ρώμην εἰς τὰς 9 1)2 τὸ ἑσπέρας τῆς Τρίτης 26 Μαΐου. Μόλις ἀπεβιβάσθητιν ἤσθάνθητιν ἀμέσως ῥίγος καὶ μεγίστην συγκίνησι, διότι εὐρέθητιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τῶν ὄνειρων καὶ τῶν θεληγῆτρων τοῦ ἀρχαίου τῆς Δύσεως κόσμου.

Ἡ Ρώμη ἐκτίσθη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Τιβέρεως κατὰ τὸ ἔτος 754 π. Χριστοῦ, καὶ ἐγένετο κατόπιν τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου Κράτους τῶν Ρωμαίων· ἡ δὲ Ρωμαϊκὴ φιλολογία καὶ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον, ἀκόμη καὶ σήμερον μεγάλην ἔχουσι ἐν τῷ κόσμῳ ἰσχὴν καὶ δύναμιν.

Ἡ Ρώμη ἤξιώθη νὰ εἶνε ἡ πρωτεύουσα πόλις ὅλου τοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐγούστου Ὁκταβίου, ὅτε ἐν Ἰουδαίᾳ ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν καὶ κατόπιν ἐπὶ ἄλλων Αὐτοκρατόρων, ὅτε ἐκηρύχθη τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὸν κόσμον καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, κατὰ τὸ ἔτος 325, ὅτε ὁ εὐσεβῆς οὗτος βασιλεὺς μετέφερε τὴν ἔδραν τὴν βασιλικὴν του, ἐκ Ρώμης εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ κτισθεῖσαν Ἑλληνοκωπιάτην πόλιν, τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἡ ὁποία πρὸς

αἰσχος τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς ἔμεινε νὰ κυριαρχῇ ἀκόμη ἐπ. αὐτῆς, ἡ ἀπαισία καὶ αἰμοβόρος φυλὴ τῶν Τούρκων.

Ἡ Ρώμη ἄλλοτε ἐξετείνετο μόνον εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ἐκεῖ Τιβέρεως ποταμοῦ ἐπὶ ἐπτὰ λόφων, ὅπου ἐκαλεῖτο καὶ ἐπτάλοφος, ἣδη ὁμως ἐπεκτείνεται ἐπὶ 11 λόφων.

Εἶνε δὲ ἡδη ἡ Ρώμη ἡ καθέδρα τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ ἐγκόνου τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ, ὅστις Βασιλεὺς ὢν τῆς Σαρδηνίας ἠδυνήθη, τῇ συνδρομῇ τοῦ μεγαλοφυοῦς πολιτικοῦ Καβούρ, κατὰ τὸ ἔτος 1870, νὰ ἐνώσῃ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του ὅλην τὴν Ἰταλίαν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ν' ἀναπτυχθῇ τὸ νῦν ἐλεύθερον, ἀλλ' ἐν πολλοῖς, μισελληνικὸν τοῦτο ἔθνος τῆς Ἰταλίας, καθ' ὅσον τὸ Ἰταλικὸν ἔθνος ἀπετέλει πρότερον μέρος τοῦ περιδόξου Βυζαντινοῦ Κράτους μέχρι τοῦ 774 σωτηρίου ἔτους. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀποσπασθὲν διετελεῖ ἐν διαιρέσει. Καὶ προσεπάθησεν ὄντως ἀπὸ τῆς ἔτος 774 καὶ ἐντεῦθεν, ὁ Πάπας, ὅστις ἦτο Ἐπίσκοπος Ρώμης καὶ εἶχεν ἴσην τιμὴν πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως βοηθούμενος τότε καὶ παρὰ τοῦ Μεγ. Καρόλου, νὰ ἀντιταχθῇ πρὸς τοὺς Λογγοβάρδους, οἱ ὅποιοι ἐζήτουν νὰ ὑποδουλώσωσι τὴν Ἰταλίαν, προσεπάθησε, λέγω, ὁ Πάπας νὰ κρατήσῃ, καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ τινα χρόνον, καὶ μάλιστα ἐστέφθη καὶ Αὐτοκράτωρ ἐκεῖ κατὰ τὸ ἔτος 800 μ. Χρ., ἠνωμένον τὸ Ἰταλικὸν ἔθνος, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ, ὡς εἶπον, εἶχε τελείως διαιρεθῇ. Ἀλλὰ διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Βασιλέως τούτου ἠνώθη καὶ εἶνε σήμερον ἠνωμένον. Ἡ Ρώμη ἔχει πληθυσμὸν ἕως 400 χιλ. κατοίκους, καὶ εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ ποταμοῦ Τιβέρεως.

Ταῦτα ἀνεμνήσθη, ὅτε ἔφθασα εἰς Ρώμην.

**Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΕΝ ΡΩΜΗ
ΚΑΙ ΤΟ ΕΚΕΙ ΒΑΤΙΚΑΝΟΝ**

Τὴν ἐπομένην 27 Μαΐου ἐπεσκέφθη τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐκεῖ, ὡς καὶ τὸ Βατικανόν, περὶ ὧν θὰ εἴπωμεν.

Ὁ Ναός τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ρώμῃ ἐσχεδιάσθη ὑπὸ τοῦ περιφήμου ἀρχιτέκτονος Μιχαὴλ Ἀγγέλου, ὡς καὶ ἄλλων κατόπιν, καὶ εἶνε ὁ μεγαλειότερος χριστιανικὸς Ναὸς τοῦ κόσμου, καθ' ὅσον, ὅτε ἐκτίζετο, καὶ ὅτε ἐκαλλωπίζετο, ἕνεκα τοῦ Δεσποτισμοῦ τοῦ Πάπα, καὶ τῆς βίας αὐτοῦ πρὸς ὅλους τοὺς Καθολικοὺς, ἐπεσωρεύθησαν πάμπολλα πλούτη ἐν Ρώμῃ καὶ ἐν τῷ Παπικῷ ταμείῳ. Διὰ τῶν χρημάτων τούτων ἰδρύθησαν τὰ περίφημα Ἀνάκτορα τοῦ Βατικανοῦ, ἔνθα ὑπάρχουσι 12 περίπου χιλιάδες δωμάτια, μετὰ τῶν παντοειδῶν Μουσείων καὶ Βιβλιοθηκῶν, ὡς καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τόσον μεγαλοπρεπής. Ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἔχει, ὡς εἶπον, μεγαλοπρέπειαν εἰς ὅλα, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὸν ρυθμὸν τῆς ἀκουστικῆς καὶ τῆς ἄλλης ἀρίστης κατασκευῆς, καθ' ὅσον τὰ πρωτεῖα εἰς ὅλα ταῦτα, τὰ ἔχει ὁ περικαλλέστατος Ναὸς τῆς «**Ἁγίας Σοφίας**» ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅστις ἀκόμη πρὸς αἰσχος τῶν Εὐρωπαίων ἰσχυρῶν κατέχειται παρὰ τῶν ἀπαισιῶν καὶ αἰμοβόρων Τούρκων.

ΔΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΑΓ. ΠΕΤΡΟΥ

Πρὶν εἰσελθῆ τις εἰς τὸν Ναὸν συναντᾷ τὴν μεγάλην πλατεῖαν ἐστρωμένην καταλλήλως, ἐν τῇ ὁποία χιλιάδες ἀτόμων εἶνε δυνατόν νὰ ἴστανται ἐν καιρῷ. Πέριξ δὲ τῆς πλατείας ταύτης κείνται 50 στοαί, ἀνὰ 25 εἰς ἕκαστον μέρος δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Ἄνωθεν τῶν στοῶν τούτων ὑψοῦνται ἀγάλματα μαρμάρινα παριστῶντα Ἱερὰ πρόσωπα, ἔνθα πρωτεύουσαν θεοῖν κατέχουσι τὰ πρόσωπα τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, κάτωθεν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ὑπάρχει Ἑλληνιστὶ γεγραμμένος τὸ ἕξης θεῖον ρητόν. «**Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ Πέτρα οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν**» (Ματθ. 16, 18). Ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελικοῦ τούτου ρητοῦ στηρίζουσιν, ὡς εἶνε γνωστόν, τὴν καχότροπον δοξασίαν των οἱ Καθολικοί, περὶ τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα.

Ἄμα διέλθῃ τις τὴν πλατεῖαν ταύτην ἀναβαίνει ἀμέσως βαί-

μίδας τινάς, ὅπου φθάνει ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης θύρας τοῦ Ναοῦ.

Ἐν αὐτῇ ἔχουσι τοποθετηθεῖ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ Ἀγάλματα μαρμάρινα τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τὰ ὅποια ἔχουσι καὶ χρυσοθεῖ. Ὁ Ναὸς οὗτος εἶνε ρυθμοῦ Βασιλικῆς καὶ ἔχει σχῆμα σταυροῦ. Τὸ μήκος αὐτοῦ θὰ εἶνε ἕως 400 μέτρων καὶ τὸ πλάτος 300 μέτρων.

Ἄμα τις εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτοῦ ἐκπλήσεται πρὸ τῶν παντοειδῶν ἀγαλμάτων, ἅτινα εἰκονίζουσι τὰ Ἱερὰ πρόσωπα, καὶ εἶνε ἐσκαλισμένα ἐπὶ λευκοῦ καὶ καθαροῦ μαρμάρου, εἰς τινα δὲ μέρη τὰ μάρμαρα ἔχουσι καὶ ἄλλα χρώματα.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγίστου τούτου Ναοῦ ὑπάρχει γῶρος κεκλεισμένον διὰ κινκλίδων, ἔνθα λέγουσιν, ὅτι ἦτο ὁ τάφος τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου. Διὰ τοῦτο ἔχουσιν ἐκεῖ ἀναρτήσει καὶ πάμπολλα κανδύλια καὶ τοποθετήσῃ ὁμοίως πάμπολλα ἀγάλματα Ἁγίων καὶ ἰδίως τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

Ἐντὸς ὁ Ναὸς ἐκατέρωθεν ἔχει ἀνὰ ἕξ διαμορίσματα, ἐντὸς τῶν ὁποίων τελεῖται ἐνίοτε ἡ θεία Λειτουργία, ἐπειδὴ εἰς ὅλα τὰ παρεκκλήσια ταῦτα ὑπάρχουσιν Ἁγίαι Τράπεζαι. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐντὸς ἀγαλμάτων εἶνε ἐπιχρυσωμένα. Εἰκόνας, διὰ χρωμάτων, δὲν ἔχουσιν ἐκεῖ, ἀλλ' εἰς ὅλα τὰ μέρη ὑπάρχουσι τὰ ἀγάλματα τῶν ἁγίων, ἔνθα κρέμανται καὶ τὰ ὠρισμένα κανδύλια.

Ἐκεῖ εἶδομεν καὶ τὴν διάφορον ἐξομολόγησιν τῶν πιστῶν καθολικῶν· δηλ. εἰσέρχεται ὁ πνευματικὸς Καθολικὸς εἰς μικρὸν δωμάτιον κεκλεισμένον, καὶ ὁ μέλλων νὰ ἐξομολογηθῇ ἴσταται ἐκτός, ἔμπροσθεν μικρᾶς θυρίδος μετὰ παραπετάσματος, καὶ ἀπ' ἐκεῖ, χωρὶς νὰ φαίνεται, λέγει τὰς ἁμαρτίας του, καὶ ὁ πνευματικὸς ἔσωθεν ἀκούει καὶ εἰς τὸ τέλος, ἀφοῦ διατάξῃ τὰ πρέποντα, ἀναγινώσκει τὴν συγχωρητικὴν εὐχὴν. Ὁ τύπος οὗτος τῆς ἐξομολογήσεως δὲν εἶνε παραδεκτὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μας, καθ' ὅσον δὲν ἐκπληροῦται ὁ σκοπὸς τῆς ἐξομολογήσεως διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἐπὶ τῶν ἐξομολο-

γουμένων, καὶ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶνε λοιπὸν καὶ αὐτὸς νεωτερισμὸς τῶν παπιστῶν.

Ἡ ὄροφὴ τοῦ Ναοῦ τούτου σύγκεται ἐκ μικρῶν καὶ μεγάλων καλλιτεχνικῶν θόλων εἰς τὸ ἐπάνω δὲ μέρος ἔχει ὁ Ναὸς οὗτος ἐντὸς, χῶρον ἴδιον ὄριστα ἐπιπλωμένον, ἔνθα ὑπάρχει καὶ καλλιτεχνικὴ Ἁγία Τράπεζα μὲ ἀπαστρέπτοντα ἱερὰ σκεύη, καὶ ἔνθα φαίνεται, ὅτι λειτουργεῖ, ἐρχόμενος ἀπὸ κἀποῖαν ἐκεῖ θύραν, ὁ Πάπας μετὰ τῶν περὶ αὐτῶν.

Εἰς δὲ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ Ναοῦ τούτου κεῖνται πολὺ πλησίον, τὰ περίφημα Ἀνάκτορα, ὡς εἶπον, τῶν κατὰ καιροὺς Παπῶν. Εἰς τὴν εἴσοδον καὶ παντοῦ τῶν Ἀνσκτόρων τούτων, φυλάττουσι στρατιῶται ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν, ἅτινα ἔχουσιν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τὸν καθολικισμόν, οἵτινες διακρίνονται ἐκ τῶν διαφόρων γραφικῶν αὐτῶν στολῶν, φέρουσι δὲ οὔτοι καὶ διάφορα ἀρχαῖα ὄπλα. Καὶ τοῦτο φαίνεται μὲ σκοπὸν, ἵνα δειχθῆ, ὅτι οἱ Πάπαι διατηροῦσι τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν δόξαν διαδοχικῶς καὶ ὅτι μίαν ἡμέραν εἰς τὸ μέλλον τάχα! θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀνακτήσωσι τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν δόξαν καὶ τὴν λαμπρότητα.

Τέλος, ἀφοῦ δι' ἐνθύμησιν ἠγόρασα κἄτι σταυρουδάκια πωλούμενα εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ναοῦ, τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ἐπιστρέψας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν σταθμὸν, ἔλαβον τὸ διὰ Βρενδῆσιον τραῖνον. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ φθάσω εἰς τὸ Βρενδῆσιον, ἕνεκα ἀπεργίας τῶν σιδηροδρομικῶν Ἰταλῶν ἠγαγκάσθην νὰ ἔλθω, καὶ νὰ διαμείνω ἐπὶ ἡμέρας τινὰς εἰς τὴν Νεάπολιν.

Ἡ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΚΑΙ Ἡ ΕΚΕΙ ΕΛΛΗΝ. ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Νεάπολις εἶνε ἡ πολυανθρωποτάτη πόλις ὅλης τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου· ἔχει πληθυσμὸν ἕως 800 χιλιάδας κατοίκους.

Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Νεαπόλεως κεῖται ὁ Οὐεσούβιος ἢ Βεζούβιος, ἔνθα ὡς γνωστὸν, ἕνεκα ὑφαιστείου διὰ τέφρας καὶ

λάβας, κατεστράφησαν ἄλλοτε αἱ τρεῖς μεγάλαι ἐκεῖ πόλεις· ἦτοι ἡ Παμπηία, τὸ Ἡράκλειον καὶ ἡ Σταβία. Ἀκόμη δὲ καὶ ἤδη ὁ Βεζούβιος προξενεῖ ἀνθρώπινα θύματα καὶ καταστροφὰς ἄλλων ἀντικειμένων, ἕνεκα τῆς Βυθίσεως τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ.

Ἡ ἑλλην. ἐν Νεαπόλει παροιμία εἶνε πολὺ μικρά· δηλ. σύγκειται ἐξ 26 οἰκογενειῶν καὶ ἐξ 80 ἢ 100 ἐν ὄλῳ ἀτόμων. Ἐκεῖ ἐγνώρισα τὸν κ Χρῆστον Παπαγεωργίου, ἕνα εὐγενέστατον ὁμογενῆ μας, ὅστις εἶνε ἐκεῖ Πράκτωρ Ἀτμοπλοϊκῶν Ἐταιρειῶν μὲ συνέδραμεν πολὺ τὸν ἠγαθήμισα.

Ἐπεσκήφθην τὸν ἐκεῖ Ἑλληνικὸν Ναὸν, ὅστις τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Ἡ ἐκκλησία αὕτη κεῖται ἐν μέσῳ μεγάλων οἰκοδομῶν καὶ στενῶν δρόμων, ἕνεκα τούτου δὲν φαίνεται, δὲν διακρίνεται καλῶς μακρόθεν. Ὅλοι δὲ αἱ περίξ τοῦ Ναοῦ τούτου οἰκοδομαὶ εἶνε κτῆμα τοῦ Ναοῦ τούτου, καὶ κατὰ τὴν κρίσιν μας, θὰ ἔχωσιν ἀξίαν ἕως 5 ἑκατομμυρίων φράγγων.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο φανεράνει τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ οὐ μόνον εἰς τὴν ἀρχαιότητα, ὅτε καὶ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐκλήθησαν ἡ «Μεγάλη Ἑλλάς», ἐνθα πολλαὶ πόλεις ἐφημίσθησαν ὡς Ἑλληνικαὶ ὡς λ. χ., ἐκτὸς τῆς Νεαπόλεως, ἦτο καὶ ἡ Ποσειδῶνια καὶ ἡ Θουρία καὶ ἡ ἐν τῇ Νήσῳ Σικελίᾳ Μεσσήνη καὶ ἄλλαι, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀλώσεως τῆς Κοινσταντινουπόλεως παρὰ τῶν Τούρκων, ὅτε οἱ Ἕλληνες φεύγοντες τὴν ἀπαισίαν τυραγνίαν τῶν Τούρκων, ἦλθον καὶ κατόκησαν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς Ἰταλίας. Ἐνεκα τούτου παρατηροῦμεν καὶ τοὺς λαμπροὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, οὓς ἴδρυσαν ἐκεῖ οὗτοι.

Ἡ ἐν Νεοπόλει Ἑλλην. Ἐκκλησία ἰδρύθη παρὰ τοῦ πρίγκιπος Θωμᾶ Παλιολόγου, κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1518, ὅστις φεύγων τὴν καταδίωξιν τῶν Τούρκων ἦλθε εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἐξήτησε μικρὸν οἰκόπεδον παρὰ τοῦ τότε Βασιλέως τῆς Νεαπόλεως Καρόλου τοῦ πέμπτου, διὰ τὸν σκοπὸν τούτον.

Οὗτος ἀμέσως συγκατένευσε καὶ ἐδώρησεν ὅλον τὸν γῶρον,

ἔνθα σήμερον ὁ Ἱερὸς Ναὸς καὶ αἱ πολλαὶ οἰκίαι πέριξ, κτήμα τοῦ Ναοῦ τούτου, ὡς εἶπον. Κατόπιν ἅμα ἰδρῦθη ὁ Ναὸς ἀλληλοδιαδόχως ἐδώρησαν οἱ εὐσεβεῖς ἐκεῖ πλούσιοι Ἕλληνες, πλουσίας δωρεάς καὶ κατορθώθη, ὥστε νὰ ἔχη ἦδη, ὁ Ναὸς οὗτος, τόσῃν μεγάλην περιουσίαν. Ἡ ἐκκλησία αὕτη διοικῆται παρὰ ἀδελφάτου ἐκλεγομένου παρὰ τῶν ἐκείσε Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι δέον νὰ ὦσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπήκοοι Ἕλληνες, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἔχωσι διαρκῆ ἐν Νεαπόλει κατοικίαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Τὴν ἐκκλησίαν ταύτην κατὰ τὸ ἔτος 1842 μ. μ. τὴν κατέλαβον οἱ Οὐνῖται, περὶ ὧν εἶπομεν προηγουμένως, καὶ τὴν ἐκρίτησαν μέχρι τοῦ ἔτους 1866, ὅτε καὶ ἐξεδόθη ἀπόφασις δικαστικὴ ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεκαινίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1907, καὶ μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐτελείωσεν ἡ ἐπιδιόρθωσίς της. Ἐφημέριος δὲ ἐν τῷ Ναῷ τούτῳ εἶνε ὁ ἴκ Κερκύρας αἰδ. Νικηφόρος Καντᾶς, οὐχὶ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀνεπτυγμένων.

Ἐρρεπε, καὶ πρέπει, οἱ ἐν Ἀθήναις ἀρμόδιοι, νὰ φροντίσωσιν, οὐ μόνον νὰ διασώσωσιν τὰς μεγάλας ἐκεῖ περιουσίας τῶν Ναῶν τούτων, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ Ἐφημερίου νὰ ἀποστειλώσιν ἐκ τῶν ἀνεπτυγμένων, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ ἱεροῦ κηρύγματός των, καὶ τῆς ἑλλης καλῆς συμπεριφορᾶς των, νὰ διασώσωσι καλῶς τὸ ἐκεῖ Ἑλληνικὸν αἶσθημα καὶ τὰ δόγματα τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας σῶα καὶ ἀβλαβῆ.

Τέλος ἐπαναληφθεῖσης τῆς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου συγκοινωνίας ἀνεχώρησα διὰ τὸ Βρεντήσιον ἢ Βρεντήσιον τὴν Παρασκευὴν 29 Μαΐου, ὅπου καὶ ἔφθασα τὴν ἐπομένην ἡμέραν.

Τὸ Βρεντήσιον δὲν εἶνε μεγάλη πόλις, ἀλλ' ἔχει εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον λιμένα· εἶνε δὲ καὶ ἡ σπουδαιοτάτη ἀφετηρία τῆς πρὸς Ἀνατολὰς καὶ τὸν Πορθμὸν τοῦ Σουεῦς Ἀτμοπλοίας. Ἐν Βρεντησίῳ διαμένουσιν ὀλίγοι Ἕλληνες ἕως 50 ἢ 80 ἔχουσι δὲ καὶ Ἑλληνικὸν Ναὸν καὶ εἶχον ἄλλοτε καὶ ἐφημέριον, ἀλλ' ἤδη δὲν ἔχουσι τοιοῦτον.

Ἐκ Βρεντησίου ἀνεχώρησα μὲ Ἑλληνικὸν πλέον Ἀτμόπλοιον, τὸν Σάββατον τὸ ἑσπέρας, διὰ Κέρκυραν. Εἴμην δὲ

ὄλως χαρά, διότι ἐπάτησα τὸν πόδα μου ἐπὶ Ἑλληνικοῦ Σκάφους καὶ εὔρον τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τὰ Ἑλληνικά. Ἐφαγον, ἐντὸς τοῦ Ἀτμοπλοίου, Ἑλληνικά φαγητὰ μὲ ὄλην τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, διότι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, ἐγνώριζον, ὅτι ἔνεκα τῆς καλῆς σταδιοδρομίας τῶν διεθνῶν του καὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, εἶχε τόσον φημισθῆ καὶ ἐξυψωθῆ, ὥστε μετ' εὐχαριστήσεως νὰ τὸ προσφέρωσιν οἱ ἕξνοι.

Διήλθομεν ἐκ τῶν στενῶν τῶν Ἀγίων Σαράντων ἔχοντες πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ τὰ μέρη τῆς Κερκύρας, μὲ τὸ κατάφυτον ἐξ ἐλαιῶνος καὶ ἐξ ἄλλων παντοειδῶν δένδρων καὶ φυτῶν μέρος αὐτῆς, πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ τὰ φαλακρά ἐν μέρη ὄρη τῶν Ἀγίων Σαράντων. Ἐν Κερκύρᾳ ἐφθάσαμεν τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς 31 Μαΐου. Ἐπειδὴ τὸ Ἀτμόπλοιον ἐσταμάτισε ἐκεῖ μέχρι τῆς 4 μ. μ. εἶχον καιρὸν διὰ τοῦτο νὰ ἐξέλθω εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐξῆλθον κατὰ τὴν 8ην π. μ.

Η ΠΟΛΙΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝ ΑΥΤΗ ΛΕΙΨΑΝΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

Ἡ Κέρκυρα εἶνε ἡ πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ τῆς Νήσου Κερκύρας· ἔχει, ὅπως δὴποτε, καλὸν λιμένα καὶ ἀρχαῖα Βασιλικά Ἀνάκτορα· ἔχει Γυμνάσιον, Διδασκαλεῖον καὶ εἶχεν ἄλλοτε καὶ Ἱερατικὴν Σχολήν, ὡς καὶ ὅλα τὰ Δικαστήρια καὶ Ἐφετεῖον.

Ἄλλοτε, ἡ πόλις αὕτη, εἶχεν ἀξιόλογα Βυζαντινὰ καὶ Ἑνετικά φρούρια, τὰ ὁποῖα κατέστρεψαν οἱ Ἄγγλοι, κατὰ τὸ ἔτος 1863, ὅτε καὶ παρέδωκαν τὴν πόλιν ταύτην, ὡς καὶ ὄλην τὴν Νήσον, εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ κατέστησαν τὴν Κέρκυραν ἀνοχύρωτον καὶ γῆν οὐδετέραν.

Ἡ Κέρκυρα ἔχει τερπνὰ προάστεια καὶ ἄλλα λαμπρὰ ἀξιοθέατα μέρη· ἔχει δὲ πληθυσμὸν περίπου 20 χιλ. κατοίκους, καὶ ὅλη ἡ Νῆσος ἔχει πληθυσμὸν ἕως 80 χιλ. κατοίκους. Εἶνε δὲ ἡ μεγαλειτέρα εἰς τὸν πληθυσμὸν, καὶ εἰς τὴν ἔκτασιν Νῆσος, ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων Ἰονίων Νήσων.

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΛΕΙΨΑΝΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ.

Ἐν Κερκύρα, ὡς εἶνε γνωστόν, εὐρίσκεται τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδανος.

Γνωρίζομεν δ' ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτε ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλλην. Βασιλείου, τοῦ Ἑλληνο-Βυζαντινοῦ Κράτους, ὅτι ἐν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ἱερῶν κειμιλίων ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ τὸ ἀξιοθαύμαστον λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδανος τοῦ Ἐπισκόπου τῆς ἐν Κύπρῳ πόλεως Τριμυθούντος, οὗτινος ἡ μνήμη εορτάζεται κατὰ τὴν 21 Δεκεμβρίου ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ.

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων εἶνε εἷς ἐκ τῶν 318 Θεοφόρων Πατέρων, τῶν συνελθόντων κατὰ τὸ ἔτος 325 ἐν Νικαίᾳ εἰς τὴν πρώτην Οἰκουμ. Σύνοδον, ὅπου ἐκεῖ μὲ τὴν θεῖαν χάριν καὶ δύναμιν ἠλεγξε τὸν ἀσεβέστατον Ἄρειον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ ἀπέδειξε διὰ τοῦ θαύματος τῆς Κεραμίδος τὸ *ὁμοούσιον* τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὡς διαλαμβάνει ἡ βιογραφία αὐτοῦ. Καὶ ἀφοῦ, ἕνεκα τῶν ἀρετῶν του καὶ τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης, ἠξιώθη θεῶν χαρισμάτων, ἔκλεισε τὴν ἑαυτοῦ ἱστορίαν μὲ ἔκτακτα φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ἐφάνησαν τότε ἐν αὐτῷ καὶ κατοπιν.

Ἡυδόκησε, λέγω, ἡ θεία χάρις νὰ διαμείνῃ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον ἀφθαρτον καὶ ἀμετάβλητον ἐπὶ τόσους αἰῶνας μέχρι σήμερον παρέχουσα, διὰ τῆς μεσιτείας του, ἀφθόνους τὰς εὐεργεσίας καὶ τὰς ἰάσεις, εἰς τοὺς μετ', ἐνθέρμου πίστεως καταφεύγοντας εἰς τὸν Θεόν, καὶ αἰτουμένους τὴν παρ' αὐτοῦ θεῖαν εὐλογίαν καὶ μεσιτείαν.

Ἔμενεν δέ, οὕτω πῶς τὸ Ἅγιον αὐτοῦ Λείψανον ἐν τῇ ἰδίᾳ του πατρίδι, ἐν Κύπρῳ, μέχρι τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, ὅτε μετηνέχθη εἰς Κωνσταντινουπόλιν τιμώμενον ἐκεῖ καὶ ἐπειφημούμενον παρ' ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, ἔνθα πλεῖστα ὄσα, δι' αὐτοῦ, θαύματα ἐτελέσθησαν.

Λέμενε δὲ τὸ Ἱερὸν τοῦτο λείψανον Κωνσταντινουπόλει μέχρι τοῦ ἔτους 1453· δηλ. μέχρι τῆς ἀποφράδους ἐκείνης διὰ

τὸν Ἑλληνισμὸν ἡμέρας, καθ' ἣν «*κρίμασιν οἷς οἶδε μόνος ὁ Θεός*» ἐκυριεύθη ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ὑπεδουλώθη εἰς τοὺς Τούρκους ὅλον τὸ περίδοξον Ἑλληνοβυζαντινὸν Ἔθνος. Τότε, ὀλίγον χρόνον πρότερον, ὁ εὐσεβὴς καὶ εὐλαβὴς Ἐφημέριος τοῦ Ναοῦ, ἔνθα ἦτο τὸ ἅγιον τοῦτο λείψανον, Γεώργιος Καλοχαιρέτης καλούμενος, διέσωσε τὸ Ἱερὸν τοῦτο λείψανον, ὡς καὶ τῆς Αὐγούστας Θεοδώρας, μεταφέρων ταῦτα εἰς τὴν Ἥπειρον, ἔνθα διέμεινε ἐν τῇ κώμῃ Παραμυθιάς μέχρι τοῦ ἔτους 1456, ὁπότε κατόπιν ἐκείθεν μετέφερε ταῦτα διὰ τῆς Ἄρτης εἰς τὴν Κέρκυραν, ἡ ὁποία ἦτο κάπως τότε ἐλευθέρα, καθ' ὅσον οἱ Κερκυραῖοι, ἵνα ἀποφύγῃσι τὸν φρικτὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκυρίευσαν τὸ Βυζαντινὸν Ἔθνος, παρεδόθησαν ἐκουσίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1386 εἰς τὸ χριστιανικὸν καὶ Ἐλεύθερον Κράτος τῆς Βενετίας.

Οἱ ἐν Κερκύρᾳ λοιπὸν ὁμογενεῖς μας, ὡς καὶ οἱ ἐκεῖ ξένοι, μόλις ἔμαθον περὶ τῶν Ἁγίων Λειψάνων συνέρρευσαν ἅπαντες εἰς προσκύνησιν αὐτῶν καὶ ὑπεδέχθησαν ταῦτα μετ' ἀνεκφράστου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Ἡὐχαρίστησαν δὲ τὸν σεβάσμιον ἐκείνον Ἱερέα Καλοχαιρέτην, διὰ τὴν λαμπρὰν ἐμπνευσίν του, ἵνα κοσμήσῃ τὴν πόλιν, καὶ ἅπασαν τὴν Νῆσον, τῆς Κερκύρας, διὰ τοιούτων ἀνεκτιμῆτων θησαυρῶν. Διέμεινε δὲ ὁ Ἱερεὺς οὗτος καθ' ὅλον τὸν βίον του κυρίαρχος ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Λειψάνων, ὅπου μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ μὲν λείψανον τῆς Αὐγούστας Θεοδώρας ἐδωρήθη ἢ ἀφιερώθη, ἐκ μέρους τῶν κληρονόμων, τοῦ σεβασμοῦ τούτου ἱερέως, εἰς τὴν Κοινότητα τῶν Κορυφῶν ἢ Κορφῶν κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1512, ὡς γίνεται δῆλον διὰ μιᾶς Συμβολαιογραφικῆς τότε πράξεως συντεταγμένης Ἑλληνιστί. Καὶ σήμερον τὸ ἱερὸν τοῦτο λείψανον ἀνήκει εἰς τὸν ἐκεῖ Δῆμον.

Ἐπὶ δὲ τοῦ Ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος διέμεινε, καὶ διαμένει, ἐκ κληρονομίας διαδοχικῶς μέχρι σήμερον, ἡ κυριότης εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀειμνήστου ἐκείνου Ἱερέως Καλοχαιρέτη.

Ἀπόγονος δὲ αὐτοῦ κληρονόμος εἶνε σήμερον ὁ λαμπρὸς

Ἱερεὺς Στέφανος Βούλγαρης. Διὰ διαφόρων δὲ πράξεων καὶ ἐγγράφων πιστοῦται ἡ ἐπὶ τοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος κυριότης τῆς οἰκογενείας Βούλγαρη, ὡς καὶ ὁ Ἱερὸς Ναὸς, ἔνθα τὸ Ἱερὸν Λεῖψανον περιέχεται δὲ ἐκάστοτε ἡ κληρονομικότης καὶ ἡ κυριότης αὕτη εἰς ἐκείνον, ἐκ τῆς οἰκογενείας, ὅστις ἤθελε χειροτονηθῆ Ἱερεὺς.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐν Κερκίρα ἔχει μῆκος 25 μέτρων περίπου καὶ πλάτος ἕως 9 μέτρων· εἶνε ρυθμοῦ αὕτη Βασιλικῆς ἔχει μικρὸν γυναικωνίτην μὲ κιγκλίδας· ἐν τῷ μέσῳ ἔχει βαρύτερον πολυέλιον ἐξ ἀργύρου, ὡς καὶ εἰς τὰ πλάγια μέρη· ἔχει λαμπρὰ μανουάλια ἐξ ἀργύρου. Τὸ τέμπλεον εἶνε θαυμασίον ἐκ μαρμάρου, κρέμανται δὲ ἔμπροσθεν τῶν Ἁγίων εἰκόνων κανδύλαι ἀργυραὶ πλείσται ὄσαι.

Εἰς δὲ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ τέμπλου ἀνοίγει θύρα, τὴν ὁποίαν ἄμα διέλθῃ τις θὰ συναντήσῃ ἀμέσως τὸ Ἱερὸν **Σκεῦος**, ἔνθα τὸ Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου.

Τὸ Ἱερὸν Λεῖψανον κεῖται ἐντὸς ἀργυροχρυσωμένης πολυτίμου καὶ καλλιτεχνικῶς ἐπεξηργασμένης θήκης. Πλείστα δὲ ὄσα ἱερὰ ἀναθήματα ὑπάρχουσιν ἐκεῖ, δωρεαὶ καὶ ἀφιερῶματα τῶν εὐεργετηθέντων διὰ τῶν μεσιτειῶν τοῦ Ἁγίου πιστῶν.

Τὸ Ἱερὸν τοῦτο Κουβούκλιον ἢ τὴν θήκην προσεφερθεῖς, λίαν φιλοφρόνως, ὁ ἰδιοκτήτης καὶ σεβάσμιος οὗτος Ἱερεὺς Στέφανος Βούλγαρης ἤνοιξε ταύτην, καθ' ὅσον ἡ θήκη εἶνε κλεισμένη, ἔνθα φαίνεται τὸ Ἱερὸν λείψανον διὰ τῶν ὑαλοπινάκων.

Μόλις ἀντιμετώπισα τὸ Ἱερὸν Λεῖψανον ὁμολογῶ, ὅτι ἡ-σθάνθη ἀμέσως μεγίστην συγκίνησιν καὶ ταραχὴν, καθ' ὅσον ἐκεῖ ἀνεμνήσθη τὰ τόσα θαύματα καὶ τὰ τόσα καταπληκτικὰ τεράστια, ἅτινα ἐτελέσθησαν καὶ τελοῦνται πάντοτε διὰ τῆς μεσιτείας καὶ τῆς δεήσεως τοῦ θαυματουργοῦ τούτου Ἁγίου Σπυρίδωνος. Naί, φίλοι ἀναγνώσται, πῶς γὰρ μὴ συγκινηθῆ

τις; πῶς νὰ μὴ θαυμάσῃ; πῶς νὰ μὴ τρέμῃ παριστάμενος ἐνώπιον τοιοῦτου ἐκπάγλου φαινομένου; τοιοῦτου ἐνδόξου γεγονότος; Νὰ βλέπῃ τις τὸ θεῖον λείψανον νὰ διαμένη ἀλώβητον καὶ ἀφθαρτον ἐπὶ τόσους αἰῶνας; θαῦμα θαυμάτων, νὰ διακρίνῃ τὸ φυσικὸν δέσμα καὶ τὰς ἐν αὐτῷ τρίχας εἰς πολὺ καλὴν κατάστασιν! Ἐπομένως, πάντα ὅσα ἐγράφησαν καὶ ὅσα ἐγνώσθησαν περὶ τῆς Ἱερότητος αὐτοῦ ὧσιν ἀληθῆ μέχρι κερέας.

Τὸ Ἱερὸν Λείψανον φέρει τὴν συνήθη Ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ στολὴν καὶ κεῖται χαμαί. Ἡ Ἱερὰ αὐτοῦ κεφαλὴ φαίνεται, ὅτι εἶνε ὀλίγον κυρτωμένη, ἡ δὲ πολυκαιρία καὶ ὁ πολὺς λιβανωτὸς συνετέλεσαν νὰ μαυρίσῃ ὀλίγον τὸ Ἱερὸν πρόσωπον. Ἄνωθεν δὲ τῆς Ἱερᾶς θήκης κρέμανται κανδύλαι πάμπολλαι, ἔνθα τινὲς καίονται πάντοτε χάριν μεγίστου σεβασμοῦ πρὸς τὸ Ἱερὸν λείψανον.

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ἐν Κερκύρᾳ εἶνε ὁ πολιοῦχος οὐ μόνον τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Νήσου. Ἀλλὰ τί λέγω; ἅπαντες οἱ πιστοὶ τὸν ἐπικαλοῦνται ρύστην καὶ βοηθὸν τῶν καὶ τὸν εὐρίσκουσι προστάτην τῶν, καὶ τὸν εὐρίσκουσι βοηθὸν τῶν, ὡς ἡ βιογραφία αὐτοῦ ἀναφέρει. Ἐνεκα τούτου, πλείστοι ὅσοι κατ' ἔτος, ἐπὶ τῇ Ἱερᾷ αὐτοῦ μνήμῃ, συρρέουσιν εἰς Κέρκυραν, ὅπως ἀσπασθῶσι καὶ προσκυνήσωσι τὸ Ἱερὸν αὐτοῦ πρόσωπον, καὶ λάβωσι, διὰ τῆς μετείας του, τὰς θείας δωρεὰς καὶ τὰς ἰάσεις παρὰ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ἡμῶν ἢ συγχροτοῦσι πανηγύρεις καὶ ἑορτὰς εἰς ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαινον τοῦ Θεοῦ τούτου Πατρός.

Τοιοῦτου ἐνδόξου Ἁγίου ἡξιώθη νὰ ἀσπασθῶ τὸ Ἱερὸν λείψανον διερχόμενος ἐκ Κερκύρας· ἐκφράζων δὲ ταπεινὴν κρίσιν λέγω τὰ ἑξῆς:

Ἐν Κερκύρᾳ πρέπει ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος νὰ εὐρυνθῇ, νὰ καλλωπισθῇ ἔτι καλλίτερον, καὶ νὰ καταστή ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῆς πόλεως ἐκείνης. Τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ κανονισθῇ μεταξὺ τῆς Οἰκογενείας Βούλγαρη ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἐτέρου μεταξὺ τῆς Δημοτικῆς καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐκεῖ ἀρχῆς.

ΑΛΛΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Κατόπιν περιήλθον τὴν πόλιν καὶ ἐπεσκέφθην διάφορα ἀξιοθέατα μέρη, ὡς καὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, ἔνθα ἔτυχον ἀρίστης ὑποδοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας Σεβαστιανοῦ Νικοκάβουρα ζῶντος τότε.

Ἐνθυμοῦμαι μάλιστα, ὅτι ἔδειξε μεγίστην πρὸς με ἐκτίμησιν, ὁ ἀείμνηστος καὶ ἐλλόγιμος οὗτος Ἱεράρχης, ἕνεκα τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐκδόσεως, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ τῆς «Θρησκευτικῆς Ἠχοῦς» — ἣν ἐλάμβανε καὶ ἀνεγίνωσκε μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως — καὶ τῆς ὠφελείας τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ ἐκ τῶν γραφομένων μου. Καὶ ἐγνώριζεν ὁ ἀοίδιμος νὰ ἐκτιμᾷ τοιαῦτα κοινωφελῆ ἔργα, διότι καὶ αὐτὸς πλείστα ὅσα συγγράμματα ἐπίσημα εἶχεν ἐκδόσει διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ, ἐν οἷς καὶ συντόμους θρησκευτικoὺς λόγους εἰς ὅλας τὰς Κυριακὰς τοῦ ἔτους, οὓς εἶχε παραγγεῖλει νὰ ἀναγινώσκωνται εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίαις τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς του διὰ τὴν εὐαγγελικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ κοινοῦ.

Τέλος τὸ ἀπόγευμα κατὰ τὴν 4 μ. μ. ἐπιβιβασθεὶς τοῦ ἐκεῖ σταθμεύσαντος Ἀτμοπλοίου ἀνεχώρησα διὰ τὴν προσφιλεῖ πατρίδα, ὅπου μετὰ πλοῦν καὶ ταξείδιον εὐχάριστον ἀφικόμην τὴν ἐπομένην ἡμέραν Δευτέραν, πρώτην Ἰουνίου εἰς τὰς κλεινὰς Πάτρας ὅλας χαρὰ καὶ ἐν μεγίστῃ συγκινήσει, διότι ἔπειτα ἀπὸ τόσα ἔτη ἐπάτησα τὸ γῶμα τῆς γῆς ἐκείνης, ἔνθα ἐγεννήθην καὶ ἀνετράφην.

Πάμπολλοι δὲ ἦσαν οἱ οἰκεῖοι καὶ φίλοι, οἱ ὅποιοι ἐν μέσῳ ἐνθέρμου χαρᾶς μὲ ὑπεδέχθησαν ἅμα ἀπεβιβάσθην τοῦ Ἀτμοπλοίου, διότι ἐκ τηλεγραφήματος ἐγνώριζον τὴν ἐπάνοδόν μου.

